Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

Сердало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувла 1923 шера денз ● ШИНАРА, 18 апрель, 1978 шу. ● № 46 (5868). ● Мах 2 кеп.

1978 шера I Майна хетадаь КПСС ЦК ТIАХЬЕХАМАШ

1. Дахалда 1 Май — империализмана духьала, шар, демократи, социализм бахьан къовсам аттабеча къахьегамхой дунен халкъашта юкъербарт-цхьоагIон Ди!

2. Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

3. Яхийла марксизм-ленинизм — дерригача хкий къахьегамхоша империализмана духьала, циализми коммунизми котъяккхара тIехьа лоаттабеча къовсама низ бола идейни герз!

4. Яхийла Советски Союза ленински Коммунически парти — советски обществана кулгалде: лостам телаши бола низ!

Яхийла партеи халкъеи сийлахь-йоккха йохаргаца цхьоагIо!

5. БIаьшеренашка яхийла Владимир Ильич Лена — Коммунистически партии дунен тIа эггара алхара социалистически пачхаьалкхеи хьаьчу: кулгалхочуни цIни гIулакхи!

6. Сийле а хоастам а хилба сийлахь-доккхача ветски халкъа — коммунизм хьалъечун, деррича дунен тIара машар бахьан долаш лерраг Iа ьовсам лоаттабечун!

7. Яхийла Советий Мехка турпала болхлой асс — коммунизм хьалъечара керттера низ!

8. Бахалба сийлахьа колхозхой — хьинаре коммунизм хьалъераш!

9. Яхийла советски халкъа интеллигенци — хьинаре коммунизм хьалъер!

10. Яхийла болхлой класса, колхозхой, халкъа нтеллигенце йохаргIоаца союз! ЧIоагIлойла советски общества социально-политически идейнии ьоагIо!

11. Дахалда вай социалистически Дахьен дергача къамийи народностийи вежарашха дола ттагIали йохаргIоаца цхьоагIон!

12. Яхийла Советски Конституци — дунен тIа ара хьалхарча халкъа юкъарча социалистически ччахьалкхен Керттера Закон!

13. Яхийла халкъа депутатий Советаш! Пачхьалкхени обществаи гIулакхашта доал деча лхлоша, ахархоша, интеллигенце лоаца дакъа ерлулда!

14. Яхийла бокъонца халкъа Iаьдали социаль: нийсхои Iалашъеш йола социалистически демоати!

15. Советски Союза къахьегамхой! Къовсам аттабе КПСС XXV съезда исторически решенеш коачашъяра тIехьа, дегIаенача социализма торох бизза пайда эца гIерта!

16. Коммунисташ! КПСС XXV съезда решенеш коачашъяра тIехьа дерригача халкъо лоаттабеча овсама авангарде хила!

17. Советски профсоюзаш! ШерагIа йоаржае циалистически яхьи коммунистически хьисапе ахьегара тIехьара болами!

Яхийла советски профсоюзаш — доал дара кола, боахам лелабара школа, коммунизма кола!

18. Кагий нахи мехкарийи! ТIатеIIа Iомае знаш, лакха идейность йолаш хила Iомале! Iомале нински, коммунистически хьисапе даха, болх бе, овсам лоаттабе!

19. Яхийла Ленински комсомол — Коммунистиски парте тешаме гIончеи денал дола резерви, оммунизм хьалъеча къоначар хьалхле лелаю гряд!

20. Бахалба советски кхалнах — дIайха дегаш ола патриоткаш, хьинаре коммунизм хьалъераш! нйле а хоастам а хилба бераш — хила боаггIача айпара социалистически Даьхен гражданаш — ьалкхебара шоай дега йIовхал дIателача кхалса-а-наьна!

21. Дахалда сий дола СССР Герзашцара Ниш — Советски халкъа машаречa къахьегама хараш, массане юкъарча машара чIоагIале!

22. Советски Союза къахьегамхой! Къовсам аттабе 1978 шера халкъбоахама планаш кхоаш а тIехкхоачаш а яра тIехьа! Эггара лакхагIа ахьегама овсарле, производства эффективности лха дикали хилийта тIагIертта хьажа!

23. Сийле хийла производстве хьалхалаттарийи оваторийи — балха эффективности дикали лакхъра тIехьа лоаттаеча социалистически яхье хьаларча мугIарашка барий!

24. Промышленноста болхлой! Къовсам лоаттае вай Даьхен индустриальни низ дIахо дегIабоаабаран чIоагIбаран тIехьа! Производственни ощносташ сихагIа кара а ерзае, царех дикагIа айда а эца!

ШерагIа никъ ле кердача техникана, прогресвни технологена, хьалхалаттача опыта!

25. Промышленноста болхлой! Халкъа эша тораш дукхагIа арахеца, тоае цар дикали ассортименти! Советски наьха хьашташ диззагIа кхоачашде!

26. ГIишлош хьалъю болхлой! Ханнахьа хьалъяьяха керда объекташ! ГIирсаш дика, дIадодар кIезигдеш а хIанзарча технически ларда тIа а хьалде!

27. Транспортеи бувзамеи болхлой! Ма-могга тоаде халкъа боахама гIулакх делга, дикагIа пайда эца транспортах, диззагIа кхоачашде советски наьха хьашташ!

28. Советски Союза къахьегамхой! Хьинаре кхоачашъе КПСС аграрни политика!

Сихде юрта боахама механизации химизации елга, лаьтташта мелиораци елга! Боахамашта юкъерча кооперацеи агропромышленни интеграцеи ларда тIа производствана специализации концентрации елга тIагIертта дегIадоаладе!

29. Юрта боахама болхлой! Къовсам лоаттабе юртбоахама производства эффективности лаьттай хьувкъами лакхбара тIехьа! ДикагIа пайда эца техниках, удобренеех, ерригача материальни ресурсаех! ДIадахийтача хIара сомагIа дукхагIа пайда баккха гIерта!

30. Колхозхойи совхозий болхлойи! ШерагIа йоаржае лаьттанцара йоалеи хьайбай боахамеи продукташ дукхагIа яхараи пачхаьалкхенга йоххараи тIехьара социалистически яхь! Кхашкара бIаьстан балхаш дика чакхдаха гIерта! Хьинаре къовсам лоаттабе эггара доккхагIа хьувкъамаш дахара тIехьа!

31. Торговле, юкъарча кхачаи, быта служба, жилищно-коммунальни боахама болхлой! Советски наха лакха культура йолаш гIулакх дара тIехьа къовсам лоаттабе!

32. Советски Союза къахьегамхой! Массе оагIорахьара чIоагIъе къахьегама дисциплина! Бедал, доагор, электроэнерги, металл, кхыйола материалаш кхое гIерта!

33. Советски Союза къахьегамхой! Саг тIакховда йиш йоаца хIама санна лоара а е алсам а яха социалистически доалахье! ДикагIа пайда эца вай Даьхен Iалама рузкъаех!

34. Халкъа боахама болхлой! ТIагIертте лакхъе шоай профессиональни говзал, караерзае экономически знанеш, боахам лелабареи доал дареи хIанзара методаш!

35. Халкъа боахама специалисташ! Рационализатораши изобретателаши! ХьинарегIа къовсам лоаттабе Iилма-технически прогресс сихъяра тIехьа!

36. Советски Iилмахой! Iилман тохкамий эффективность лакхъе, производствацара Iилма бувзам чIоагIбе!

Сийле хийла советски Iилма!

37. Литературан искусстваи деятелаш, культура болхлой! Лакха айяь дIахьо советски искусства партелеи халкъалеи байракх! Вай сийлахь-йоккхача Даьхенна хила ма-йоаггIара произведенеш хьакхолла!

38. Халкъа дешара болхлой! Хьалкхувш йоагIа тIехье коммунизма уйла йолаш, дешари къахьегами безаш хьалкхее! Халкъа боахама кадраш кийчъелга эргадоахаш тоаде!

39. УнахцIено лораяреи физически культураи болхлой! Тоаде бахача наха медицински гIулакх делга, хьинарегIа юкъекхахьа физически культура советски наьха хIара деннарча вахара!

40. Революце, тIема, къахьегама ветеранаш! Кагирхой хьехамаш! Советски халкъа революционни, тIема, къахьегама традицеш тIа къона тIехье хьалкхееча хьинаре дакъа лаца!

41. Пионераши школьникаши! ЧIоаггIа дукха еза советски Даьхе, тIатеIIа Iомае знанеш, къахьегама гIулакх! Ленина, коммунизма гIулакх бахьан хьинаре къовсам лоаттабе кийчле!

42. Вежарий моаршал да коммунистически болхлойи партешка — империализмана духьала, машар, демократи, къам шин лоIамагIа хилара, социализм бахьан чIоагIа къовсам лоаттаберашка!

Марксизма-ленинизма, пролетарски интернационализма йохаргIоацача ларда тIа чIоагIлойла дерригача дунен тIарча коммунистий цхьоагIон кхотабалари!

43. Яхийла пролетарски интернационализм — дунен халкъашта юкъерча болхлой класса тохкамех чакхдаьннеи низ болеи герз!

44. Европа коммунисташ! Къовсам лоаттабе коммунистически болхлойи партей Берлински конференце чакхдаха лаьрхIа оттадаьрашка кхачара тIехьа!

45. Вежарий моаршал да социалистически мехкий халкъашка! ДегIа а йоагIийла чIоагI а лойла социализма дунен система — империализмана духьаларча къовсама хоадам беш бола низ, машара, демократе, социальни прогресса чIоагIале!

46. Яхийла социалистически содружества мехкий коммунистически болхлойи партейи халкъийи цхьоагIон кхотадалари!

47. Вежарий моаршал да капиталистически мехкий болхлой классага — эксплуатацена, монополеш чугIертара духьала, къахьегамхой бокъонаш, машар, демократи, социализм бахьан ше ца кхоеш къовсам лоаттабечунга!

48. Вежарий моаршал да колониальни Iазапа кIалхара а даьнна къам шин лоIамагIа хилар чIоагIдара тIехьа, социальни прогресс бахьан къонахчал долаш къовсам лоаттабеча халкъашка!

49. ДIайха моаршал да империализманеи расизманеи духьала, колониализмах юхе мел дисачунна духьала, паргIатои къам шин лоIамагIа хиларан тIехьа къовсам лоаттабеча Африка халкъашка!

Дунен халкъаш! Зимбабве, Намибе, Къулбехьен Африка халкъаша расистски режимаш йизза дIаяхара тIехьа лоаттабу къовсам чIоаггIа хьаллаца!

50. ДIайха моаршал да империалистически монополеша лоаттабеча Iоткъама духьала, реакценеи фашизманеи духьала, шоай мехкаш паргIатта а шоай лоIаме а дегIадоаладара тIехьа къонахчал долаш къовсам лоаттабеча Латински Америка халкъашка!

51. ЧIоагIлойла хIанзарча хана керттерча революциони кхаь низий — дунен социализма, дунен халкъашта юкъерча пролетариата, къаман-кортамукъален болама низ бола эшалургIоаца союз!

52. Вежарий моаршал да набахтенашкеи фашистски боангашкеи Iазап токхаш боахкача халкъий кортамукъал, демократи, социализм бахьан къонахчал долаш къовсам лоаттаберашка!

Империализман реакцеи тутмакхашта кортамукъал!

53. Вежарий моаршал да фашистски реакцена духьала къонахчал дола къовсам лоаттабеча Чиле болхлой классага, берригача къахьегамхошкеи демократашкеи!

Дунен халкъаш! Чиле патриоташцара солидарность чIоагIъе!

Фашистски хунта тутмакхашта кортамукъал!

54. Дунен халкъаш! Израильски агрессех хьахиннараш дизза дIадахара тIехьа, Гаргарча Малхбоален ерригача пачхаьалкхенаштеи халкъаштеи нийсхо йолеи чIоагIеи машар оттабара тIехьа, Iарбий мехкий чурча гIулакхашта империалисташ юкъегIертара духьала лоаттабеча къовсаме шоай низаш алсамдаха!

ЧIоагI а лулда дегIа а доагIалда Советски Союзеи Iарбий мехкийи халкъашта юкъера доттагIали дIа-юха леладу гIулакхаши!

55. Европейски мехкий халкъаш! ТIагIертта болх бе Европа юкъарча совещане ТIеххьара акт вахаре кхоачашъяйта, Европах машар, кхерамзлен, вIаши цхьана гIулакхаш леладара а социальни прогресса а континент хилийта гIерташ!

56. Азиатски мехкий халкъаш! Къовсам лоаттабе Азе машар чIоагIбара, вIаши цхьана гIулакхаш леладара, лоалахошта юкъе дика гIулакхаш хилийтара тIехьа, кхерамзле Iалашъяра тIехьа!

57. Дунен халкъаш! Къовсам лоаттабе дунен халкъашта юкъера кхоккам кIаьдбалар чIоагIдара тIехьа, из ерригача континенташ тIа дIадоаржадара тIехьа! Хьагучадаха агрессе, реваншизма, реакце — машареи халкъий кхерамзленни моастагIий тийша балхаш!

58. Дунен халкъаш! Дунен халкъашта юкъерча отношенешта юкъе низ ца боалабар закон а хинна дIаоттийта, хIаьта ядерни герз дунен тIа цIаккха а леладергдоацаш дIадаккха гIерта! Герз Iоаделга соцадара тIехьара, массане а деррига а герз Iодиллара тIехьара къовсам чIоагIбе!

59. Дунен халкъаш! ЧIоаггIа духьала хила нейтронни бомба хьаяра! Дуккха нах хIалакбеш долча герза керда тайпаш кийчделгеи хьаделгеи соцаде деза!

60. Яхийла Советски Союза машар безаш йола ленински арахьара политика!

Йизза кхоачашхийла машараи дунен халкъаша цхьана гIулакхаш леладараи тIехьа, халкъий кортамукъалеи шоай лоIамагIа хилараи тIехьа, дIахо къовсам лоаттабара КПСС XXV съездо оттаяь программа!

61. Яхийла вай сийлахь-йоккха Даьхе — Советски Социалистически Республикай Союз!

62. Марксизма-ленинизма байракха кIала, Коммунистически парте кулгалдеш — коммунизм хьалъеча керда коталонаш яхара дIахьалхашкахьа долле!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитет

КПСС ЦК ПОЛИТБЮРО, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ, СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

КПСС ЦК ГЕНЕРАЛЬНИ СЕКРЕТАРЬ, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА ПРЕДСЕДАТЕЛЬ Л. И. БРЕЖНЕВ СИБАРЕГIЕНИ ГАЬНАРЧА МАЛХБОАЛЕНИ РАЙОНАШКА ХИЛАРА ИТОГЕХ

КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева ше СибарегIени Гаьнарча Малхбоалени районашка хиларах баьча хоамага ла а дийгIа КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето бизза къоабалбу новкъоста Л. И. Брежнева баь болх.

Новкъост Л. И. Брежнев ваха хилар боккха лоархIам болаш да мехка экономике тIа-тIа дукхагIа дакъа дIалоацача СибарегIени Гаьнарча Малхбоалени Iалама рузкъаш комплексни карадерзадареи хIама хьакхолла низаш дегIадоаладареи хьакъехьара КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра.

Союзни республикай компартей ЦК, парте крайкомаша, обкомаша, окружкомаша, горкомаша, райкомаша, партийни организацеша, министерствашеи ведомствашеи практически выводаш е еза къахьегамхошца, партийни - боахама активаца вIашагIветталуш а къамаьлаш деш а новкъоста Л. И. Брежнева еннача указанеехи рекомендацеехи. Декхар лаьтт мехка малхбоале дIахо а дукхагIа кIора, мехкдаьтта, газ, эггара хьалха тюменски, дукхагIа якххарах, кIала, целлюлозни, мехкдаьттахимически промышленноста кхыдолеи доакъош дегIадоаладара цу районий Iалаьмате йоккхача гидроэнергетически ресурсаех биззагIа пайда эцарах.

План парте экономически политика чакхъяхара керттера инструмент хилар кулге а лувцаш ерригача партийни, советски, боахама органаша керттера низаш тIадахийтанза дарггдац 1978 шера а бIаьччача пятилетка а планови заданеши тIаийца социалистически декхараши хаьдда кхоачашдара. Из деш къаьстта уйла тIаяхийта еза чурча торонех дикагIа пайда эцара, предприятей проектни мощносташ сихагIа караерзаяра чотагIа дукхагIа продукци арахецара, «готта моттигаш» эшаяра, организованность, порядоки дисциплинеи боахама балха хIара участке лакхъяра.

Моттигера партийни советски органаши, министерстваши, ведомстваши декхарийла я лоархIамегIа йола пусковой объекташ сихагIа хьалъяра, гIишлош материально - технически Iалашъяр тоадара, транспорта балха тIара кхоачамбоацараш дIадахара де доагIар де, мухьаш дIа-юха кхахьара планировани елга эргадоахаш тоаде, дIа-юха лелача составах пайда эцача порядок оттае.

Юрта боахаме эггара хьцяха низаши уйлеи тIаяхийта еза агротехнически лакхача боарама тIа, лоаццача ханашка бIаьстан ялаташ дIадера, бIаьстан - кхашкара балхаш дечеи ялат чуэцачеи машинотракторни парках лакха овсарле йолаш пайда эцилга Iалашдара. ХIанззе а дIадоладе деза ялат, баьцадаараш, сом дIаоттабара а чакхбаккхара а материальни база кийчъелга. ЛоархIам болаш да баха нах эшача дулхаца, шурийца, баьцадаарашца областашта юкъера специализации кооперации кIоаргъяра ларда тIа моттигашка уж продукташ хьаяра чотагIа тIа-тIа дукхагIа Iалашбар.

СССР Госплан, РСФСР Министрий Совет гIулакх доагIача министерствашцеи ведомствашцеи цхьана хьажа еза ше ваха волаш новкъоста Л. И. Брежнева оттадаь дола СибарегIени Гаьнарча Малхбоалени районаш социально-экономически дIахо дегIайоалаярца дувзаденна хаьдда долча дешашка.

КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето белгалду новкъост Л. И. Брежнев советски бIухоща вIашагIкхетар Советски Герзашцарча Низий лични состав тIемеи политически даькъе кийчъелга дIахо айдара боккха лоархIам болаш долга.

Оборона даькъе Советски Союзо деш дар тIадерзадаь да шеи ший социалистически доттагIийи миччахьара а из йоагIе а хила тарлуча агрессех лорабараи цуи кхерам дIабаккхараи. Советски Союза чIоагIа гоама я низа позице тIара политика. Цо ший лоалахоех цхьаннена а, гаргарчоа а гаьнарчоа а кхерам тIатувсац, пачхаьалкхенашта юкъера дикача лоалахой гIулакхаш дегIадоаладе гIерт.

КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето белгалдоаккх, кхоккам кIаьдбелга кIоаргдара тIехьа лоаттабу къовсам чIоагIбанза баргбоацилга. ХIанзарча хьалашка лаьттаи тIарча хIара сага кхелага кхоачаш долча дешаех бокъонца герз дIадаккхарал лоархIамегIа цхьаккха а дац. Цу де лерхIачунга бодача наькъагIа боаккхаш бола боккха гIа хила йиш я оагIоний цхьатарра бокъои кхерамзлеи хилара принципа тIа СССР-и США-и юкъе стратегически тIалатара герзашта никъ бехкара йIаьххача ханна соглашени яр. Цо хьаелларгъяр стратегически герзашта никъ бехкараи уж кIезигдараи кхы дIахо а боккхагIа гIабаккхарга довлара йола перспектива. СССР-о бакъъю нейтронни герз хьадергдоацаш шаккхе а оагIо сацара йола ший предложени, цо адамле мукъайоаккхаргъяр герзашца кийчлулга дIахо а кхы цIаькха а сихдара юкъеозарах.

Советски Союз социалистически содружества кхыча мехкашца айхха цхьана гIулакхаш а леладеш хIанз переговораш еш долча герз дIадаккхара кхыча дешашта а прогресс хилийта, дунен халкъашта юкъера деррига хьал хаьдда тоаде гIертаргья.

КПСС ЦК Политбюро, СССР Лакхехьарча Совета Президиум, СССР Министрий Совет тешаш я советски наха КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра тIехьа кхы а доккхагIча хьинарца къахьегаргхиларах, вай Даьхен низ чIоагIбергхиларах, партеи Советски пачхаьалкхеи чурчеи арахьарчеи политико чакхдаккха лерхIар толаме чакхдаккхара хьинаре гIо дергхиларах. (ТАСС).

---

22 апреле — коммунистически СУББОТНИК

ТОРОНАШ ОАРЦАГIЪЯХА ЕЗА

Укх деношка КПСС обкоме парте Нохч-ГIалгIай обкома секретара Л. Д. Магомадова председателал а деш ший арIIанара заседани дIайнхьар коммунистически субботник чакхдаккхара кийчо яра йолча республикански штабо.

Цига дийцар Гудермесски района къахьегамхоша Ерригсоюзни субботникага кийчо яра дош. Цу хьакъехьа къамаьл дир КПСС Гудермесски горкома секретара, субботник чакхдаккхара кийчо яра йолча районни штаба начальника Л. П. Кравченкос.

— Субботнике дакъа лоацаш шовзткъа эзар гаргга саг хургва, — аьлар цо, — Царех керттерча производстве — промышленносте, транспорте, гIишлошъечеи юрта боахамеи къахьегаш ворхI эзар хиллал саг хургва. ХIаьта ткъаь итт эзар гаргга саг города улицашка, тротуарашка лостам беш, гаьнаш дIайогIаш, кхыдола балхаш деш хургва. Цу дийнахьа 70 эзар сома маьха продукци арахецеи тайп-тайпара балхаш деи лерхI цар.

Районе эггара хьалхагIа субботника чотагIа къахьега болабеннаб машиннаькъахой. Москва-Сортировочная яхача станце депо болхлой болам хьаллаьцача Гудермесски локомотивни депо эксплуатаце цеха болхлоша хIанзлехьа 230 поезд дIаихьаи а йигай 7 тепловоза ремонт а яьй.

Иштта заседание белгалдаькхар субботник кхы а дикагIа чакхдаккхара районе пайда эцанза торонаш йолга а уж оарцагIъяха цига декхарийла болга а.

●

Москвичий хьокхамагIа

В. И. Ленин ваь 108 шу дизара хетадаь коммунистически субботник чакхдаккха, аьнна москвичаша дIадоладаь дика гIулакх чIоагIа къоабалдаь хьаллаьцад Грозненски хIамаш тегача производственни объединене коллективо. Из къахьегама цIей долча дийнахьа цар де лаьрхIа балхаш, ераш да: субботник долча дийнахьа 120 эзар сома маьха продукци маьхала яккха, вешта аьлча, соахка хиннача субботникечул 20 эзар сома дукхагIа. Цу даькъе 10 эзар издели укх шера хьалхарча квартале кхоьыча материалах хьае, царех 1500 издели дикала Знак а йолаш. Цу дийнахьа даьккха 6 эзар сом ахча пятилетка ханал хьалха кхоачашъяраи машар лорабараи йолча фонде дIахьожаде.

Мастера, КПСС члена Данилюк Зоя Павловнас кулгалдеча хIамаш тегача № 4 йолча участка коллективо дош деннад В. И. Ленин ваьча дийнахьа бигь бетта план кхоачашъе, аьнна. Цо дIадоладаь дика гIулакх хьаллаьцад мастера Маршалкина Вера Ефимовнас кулгалдеча № 1 йолча филиала бархIагIча участка хIамаш тегараша. Иштта, цар хьокхамагIа къахьегаш я № 1 йолча филиалера хьалхалатта 79 хIамаш тегар, № 4 йолча цехера 86 болхло, № 7 йолча цехера 120 хIамаш тегар, кхыбараш.

Ф. ОНОПКО.

РЕСПУБЛИКА ПРОМЫШЛЕННОСТО 1978 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА КВАРТАЛА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА ИТОГЕХ

1978 шера план ханал хьалха кхоачашъяра, производства эффективности балха дикали лакхъяра тIехьа шерра социалистически яхь а йоаржаяь республика промышленноста болхлоша 1978 шера хьалхарча квартале продукци маьхала яккхарен изделей дуккхагIа дола тайпаш арахецарен план кхоачашъелга Iалашдаьд.

1978 шера хьалхарча квартале продукци маьхала яккхара план республике гIолла кхоачашъяьй 101,3 процент, цу даькъе союзни доалахьарча предприятеша — 100,5 процент, республика доалахьарча — 104,1 процент, республика Министрий Совета кара йолча промышленносто — 101,6 процент.

1977 шера хьалхарча квартале хинначунца нийсдича промышленноста доакъоша продукци арахецилга лакхденнад укх боарамегIа:

Мехкдаьтта чакхдоаха промышленность	— на 8,4 процент
Газови промышленность	— на 5,9 процент
Машиностроенеи металлообработкеи	— на 6,2 процент
Хьуни дахчах хIамаш еш йолеи промышленность	— на 4,1 процент
ГIишлон материалий промышленность	— на 21,4 процент
Яйга промышленность	— на 4,9 процент
Микробиологически промышленность	— на 10,8 процент

Продукци маьхала яккхара боарама план кхоачашъяри производство дегIаяра темпаши хьахьокх укх даннеша:

	I квартала план кхоачашъяра проц.	1977 ш. I кв-ле хинначох 1978 ш. I кв-ла проц.
«Грознефть» Ленина ордена производственни объединени	101	94
«Севкавнефтегазпереработка» Грозненски производственни объединени	101	106
Химически реагентий Карабулакски завод	101	105
«Грознефтеоргсинтез» Грозненски производственни объединени	99,2	108
«Красный молот» завод	100,5	106
«Оргтехника» Грозненски производственни объединене «Электроприбор» завод	101	105
«Пищемаш» завод	100,9	105
ГI. Ахриева цIерагIа «Электроинструмент» завод	103	114
«Трансмаш» завод	131	101
Электромеханически завод	100,9	105
Медицински инструментий Гудермесски завод	102	102
Грозненски ремонтно-механически завод	100,4	88
«Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завод	104	114
«Автоспецоборудование» яха опытно-экспериментальни завод	100,1	105
«Грозэнерго» районни энергетически управлени	100,8	97
«Терек» яха Нохч-ГIалгIай производственни мебельни дахчах хIамаш еш йола объединени	100,2	106
Хьун боахама управлени	102	106
Цементни завод	104	154
Аьшкабетонни конструкцей Грозненски завод	104	124
ГIишлон материалийн гIишлон индустреи Аргунски комбинат	102	122
Назрановски трикотажни фабрика	100,8	75
Швейни производственни объединени	103	104
Кога гIирс беш йола фабрика	63	113
Грозненски дулха комбинат	113	119
«Консервплодоовощ» Нохч-ГIалгIай производственни аграрно-промышленно-торгови объединени	102	99,8
Шурий промышленноста Нохч-ГIалгIай производственни объединени	105	105
Ацетонови завод	104	111
«Чеченингушвино» Нохч-ГIалгIай производственни объединени	109	48
«Чеченингушпромстройматериалы» производственни объединени	103	107
Республика кхачан министерства промышленность	102	94
Моттигерча промышленноста министерство	100,9	116

Промышленни продукце керттера тайпаш хьадар хьахьокх укх даннеша:

		1978 ш. I кв-ла хьаль продукци	1977 ш. I кв-ле хинначох 1978 ш. I кв-ла проц.
Электроэнерги	— млн. квт. сахьат	899	97
Газ	— млн. куб. м	607	94
Болат	— эзар тонн	8,8	102
Нефтеаппаратура	— эзар тонн	4,4	95
Насосаш		208	93
Хица тIоанаш тедара йола агрегаташ		28	112
Скважинаш караерзаяра йола цементировочни агрегаташ		169	108
Тракторни прицепаш	— эзар	3,3	100,0
Трансформаторни подстанцеш		358	79
Электрографически аппараташ		539	95
Электрически инструмент	— эзар	68	105
Кирпишк (колхозаша ер йоацаш)	— млн.	46,9	104
КIир	— эзар тонн	9	150
Гипс (алебастр)	— эзар тонн	2,1	105
Цемент	— эзар тонн	150	155
Сборни аьшкабетонни конструкцешн деталаши	— эзар куб. м издел.	60	120
Хьу кийчъяр (колхозаша кийчъер йоацаш)	— эзар куб. м	31	86
Цу даькъе гIулакха цIаухийтар	— эзар куб. м	15	100,0
Херх хьекха хьу (колхозаша кийчъер йоацаш)	— эзар куб. м	10	111
Дахчан-шолхий плиташ	— эзар куб. м	14,5	94
Фанера	— млн. кв. м	2,1	96
ТIехнахьа ювхаю трикотаж	— эзар	57	85
Чухьнахьа ювхаю трикотаж	— млн.	1,4	103
Швейни изделеш	— млн. сом	14,1	106
Телата кога гIирс	— эзар пар	327	123
Дулх (промышленносто кийчдер)	— эзар тонн	3,2	111
Колбасни изделеш	— эзар тонн	1,5	123
Паччахьалкхен бедала ресурсашкара маша даьтта	— тонн	212	104
Паччахьалкхен бедала ресурсашкара генарий даьтта	— эзар тонн	2,6	99,1
ЦIенача шурий продукци (шурийца лаьрхIача)	— эзар тонн	14,6	103
Хьаьна нахчаш	— тонн	300	112
Кондитерски изделеш	— эзар тонн	1,4	102
Маькхи маькха булкай изделеши	— эзар тонн	17,1	94
Макаронни изделеш	— эзар тонн	1,4	96
Консерваш	— млн. усл. банка	15,3	100,3
Йий	— эзар дал	266	102
Металлически менгеш	— эзар	6,9	105
Шарикови авторучкаш	— млн.	1,6	108
Бытовой химе товараш	— млн. сом	2,1	171
Мебель	— млн. сом	5,2	111

Продукци маьхала яккхара план бIарччача республике гIолла кхоачашъяь яле а дуккхача предприятеша бизза пайда ийцабац производственни мощностехи торонехи.

1978 шера хьалхарча квартале кхоачашъяьяц болат, насосаш, хица тIоанаш тедара йола агрегаташ, чухьнахьа ювхаю трикотаж, швейни изделеш, кога гIирс, генарий даьтта арахецара план.

Культурно-бытовой гIулакхашта, боахама кол-карта эша товараш 1978 шера хьалхарча квартале арахецара план 102 процент кхоачашъяьй, соахка цу хана хинначунца нийсдича уж товараш 14 процент дуккхагIа арахийцад.

Бакъда, уж товараш арахецара задани кхоачашъяьяц хьун боахама управлене предприятеша.

Цхьайолча предприятеша — кога гIирс бечеи трикотажнии фабрикаша, художественни промыслай производственни объединене, республика моттигерчеи кхачани промышленноста предприятеша арахецаш йола продукци дукха кхоачамбоацараш долаш я.

Республика промышленносте къахьегама овсарле лакхъяра план хьалхарча квартале 100,6 процент кхоачашъяьй.

1977 шера хьалхарча кварталаца нийсйича къахьегама овсарле лакхъеннай «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни заводе — 14 процент, «Промавтоматика» НПО опытни заводе — 10 процент, заводашка: «Пищемаш» — 8 процент, медицински инструментийн, ацетонови — 6 процент, аьшкабетонни конструкцей Грозненски заводеи экспериментально-механически заводеи — 19 процент, № 4 йолча маькх еча заводе — 14 процент.

Къахьегама овсарле лохъяьй Грозненски ремонтно-механически заводе, Назрановски лесхозе, Назрановски трикотажни фабрике, Грозненски маслозаводе, «Консервплодоовощ» яхача Нохч-ГIалгIай производственни аграрно-промышленно-торгови объединене, Назрановскии, Малгобекскии маькх еча заводашка.

Производство технически эргаяьккха тоаеш, керда техникеи хьалхалатта технологии балха юкъейоалаеш дIахо болх баьб республика промышленносте.

Балха технико-экономически хьокхамаш тоаденнад дуккагIйолча производственни объединенешка, предприятешка, дикагIа я арахецаш йола продукци.

Республика промышленни объединеней, предприятей болхлоша, инженерно-технически болхлоша шоай низ тIаберзабаьб иттлагIча пятилетка кхоалагIча шера плани тIанйца социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдара, Сийлахь-боккхача Октябра 61 шу дизара баха ма-боаггIара накъабахара.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР СТАТИСТИЧЕСКИ УПРАВЛЕНИ.

ГIИШЛОНХО

ХIара Iуйрийна, спецовка тIа а йийхе, ше къахьегача участке балха дIайодаш бIаргаго йиш я лакхарча дегIара, нийсъенна кхалсаг. Из я «Чечингсельстрой» треста Наьсарерча № 432 йолча дIа-юха лелача механизированни колонна отделочни бригада бригадир Белхароева Маликат.

Цо кулгалду бригада механизированни колонне дикагIчарех цаI лоархIаш а я. Шийдекхараш дика кхоачашдеш, план массаза тIеххкхоачашъеш хьайоагIа из.

ДуккагIча даькъе бригада толамаш тIа-тIа тоалу бригадира шийн коллектива болх кхетамца вIаштIехьбаккхарах.

ЧIоагIа йоакхо ю Белхароева Маликата гIишлон материалаш кхояра, балха ха зехья ца йойтара. Массаза тIахьожам лоаттабеш хул из цу гIулакха. Вешта аьлча, шийн деррига вахар, хала бале а, сийдолча гIишлонхочун балха хеталаьд Маликата.

ЗIамига йолча хана езаенна яц цунна гIишлонхочун професси. Вахаро яьхай из цу наькъа тIа. 1957 шера Грознерча профтехучилище деша йода Маликат. Из толамца чакхйоаккх. ХIаьта 1959 шера № 11 йолча гIишлон-монтажни управлене штукатуралла балха яхар кхувш йоагIа йоI.

— Атта дацар хьалхарча хана, — йоах Белхароева Маликата. — Бакъда, къахьегам беза, говзал караерзае новкъостал дир сона коллективо. Из яр сох гIишлонхо яьр. Тахан санна дагадоагIа цу хана бригадира сайга аьнна дешаш. «Маликат, — аьлар цо са беллаж тIа кулг а дилла, — атта никъ бац Iа хержар. Нагахьа санна раьза а хийна укхаза хьо балха енаяле хьо санна болча гIишлонхой сий ду наха, хIаьта хье раьза еце, хьай дего къоабалбаь болх лаха беза Iа...»

Уж дешаш къонача йоIа дег чу дийшар, чIоагIа къоабалдаь тIа а ийцар уж Маликата. Шийна нийслу халонаш эшаеш караерзайир цо штукатура говзал. Ца ховр дIахоаттар кхычарга. ХIаьта бригада членаш массахана кийча хулар йоIа новкъостал де. Иштта дIадахар пхи шу.

— Кхычахьа балха гIоргья аьнна вIалла дага а доханзар сона, — йоах Маликата,—чIоагIа дукха безар гIишлонхочун болх, цунца яр еррига уйлаш.

Иштта цахаддаш кердача коллективаца цо болх бу дийтта шу даьннад, хIаьта из бригадана керте латта — бархI шу. Цу шерашка дукха хувцамаш хиннад дIа-юха лелача механизированни колонне, цо кулгалдеча бригаде. Хувцамаш хиннад цуя вахаре а. Лакхъеннай Белхароева Маликата говзал, кхетам, из хIанз боккъонца йола гIишлонхо я. Из керте латтача коллективо дукха цIенош, промышленни объекташ хьалъяьй цу шерашка. Масала, цо хьалъяьй 600 моттиг йола клуб, 1176 дешархочоа лаьрхIа школа, Наьсарерча совхоз-техникума дешара-лабораторни корпус, санэпидстанци, иштта кхыяраш. ХIаьта уж хоза, наьха безам тIагIоргболаш хилийтара дукха къахьийгад бригадира а бригада членаша а. ЦIаккха машар хиннабац цу хьинар долча къахьегамхочун брак ерашца, дисциплина телхаерашца, коллектива сий ца дерашца. Иштта я цун оамал, иштта йовз из массанена а.

ДIадахача шера задани цун бригадо кхоачашйир 149 процент. Укх шера шин бетта план а кхоачашйир 115 процент.

Белхароева Маликата кулгалдеш йолча бригада коллектив хIанз Наьсаре райисполкоме болх беш болча болхлошта пхезза вIаштIардаь цIа хьалдеча дакъа лоацаш я. Цо дош деннад апреле из цIа йистелакха. ХIаьта бригада гIишлошъерий дешах теша мегаргва, хIана аьлча цар оамал хинна дIаэттад лаьрхIар чакхдаккхар.

— Тха болх кхы а дикагIа дIагIоргбар, нагахьа санна тхона новкъарле еш цхьадола кхоачамбоацараш нийс ца лоре, — дувц Белхароева Маликата. — Цкъаза гIишлон материалаш, къаьстта маркхал заявках хьабахьац, цу гIулакхо дукха ха йоаю.

Бригадерча къонача болхлошта шийн опыт дог раьза долаш дIалу Маликата. Цун хьехамца дукха дика говзанчий хьалкхийнаб укхаза. Масала, цун йишийна Белхароева Марема 1977 шера «За трудовую доблесть» яха медаль елар. Штукатураш Мальсагова Лемка, Угурчиева Зати, Евлоева Елизавета хIанз йиъларIча разрядагIа болх беш ба. № 432 йолча дIа-юха лелача механизированни колоннерча конкурсе укх тIеххьарча шин шера вIаштта «Социалистически яхье котъяьннар» яха знакаш тийннай царна.

Даьхено боагIаш мах баьб цун къахьегама. Цун наькха тIа леп Ленински юбилейни медаль, «1975 шера социалистически яхье котъяьннар», «коммунистически къахьегама ударник» яха знакаш.

Цун бригада социалистически яхье яьннай башха-дика гIишлонхочо Галаева Мотес кулгалдеча бригадаца. ДIадахача шера а укх шера дIабахача шин бетта а хьалхле хьаяьккхай Белхароева Маликата бригадас.

А. САГОВ,
тха соб. корр.

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома V пленума решенеш кхоачашъеш

КЪОНАЧА СОВЕТА КАРАГIДАЬННАРАШИ ДИНЗА ДИСАРАШИ

Вай республикерча къахьегамхой вахарера къаьнача замах юхедиса ширдаьнна гIулакхаш дIадахара, хIара саг массе а оагIорахьа дегIавена, коммунистически кхетам болаш хилийтара боккха лоархIам болаш я КПСС Нохч-ГIалгIай обкома V пленума решенеш. Цар тIа белгалдаьхал наха юкъе бу беррига кхетама болх комплексно лелабара декхараши уж кхоачашдара наькъаши.

Пленума решенеш вахаре чакхйоахача боккха моттиг кхоач юрташкарча Советашка. Из кхета а деш дIабахьа гIерт Инаркъерча Совета, цун исполкома, юртарча комиссе болх. Дуккхача даькъе из тха вIаштIехьа а доал.

Юртара нах вIашагIа а теха сходе дийцар оаха пленума решенеш кхоачашъяра дош. Белгалдаьхар цу хьакъехьа чакхдаха деза гIулакхаш. Къаьстта чIоагIа теркам тIабохийташ дийцар сходе дIаяхача замах юхедисача, таханара иразе вахар нийрчадоахача гIулакхашца, уж леладе гIертаращца къовсам лоаттабара шерра юртара общественность юкъеоза езаш хиларах. Юртарча Совета депутаташца цхьана хIара тайпан юкъера лоархIаши сийдеши болI нах юкъе а болаш, комисси хержар бахача наха юкъе лелабеча кхетама балха из лоархIаме оагIув дIаяхьара.

Къаьнача замах юхедисача гIулакхашта юкъе эггара нийрчагIа, къизагIа, цхьанна а тайпара вай социалистически вахарца тардала йиш йоацаш хIама да пхьенаш лехилга.

Массехк шу хьалха РСУ грейдера тIа болх беш волча Саутиев Махьмадан совхоза тракториста Арсамаков Хьамзатан юкъе дов даьлар. Малар менна вехаа волча Махьмада урсаш дийттар Хьамзата. Цу човнех саг веннав. Советски законах доагIаш дола таIазар даьд Махьмада. ХIаьта а дIа ца доалаш дов лаьттар цу шин тайпанна юкъе.

Цунах мел доккха зе доал кхетаде хала дац. Юкъе дов долча тайпаех бола нах балха, ара вIашагIкхета йиш йоацаш, кхыметтел цар бераш школе цхьана деша аха йиш йоацаш моттигаш нийслора. ВIалла доацача баьханах кхы а кIоаргдала тарлургдолаш дар шин тайпанна юкъера дов.

Из кIоарг ца далийтара, довхоишта юкъе машар бара дукха къахьийгар юртарча комиссе, Совета исполкомо, депутаташа массехказза дийцар из дош комиссе засодане. Эггара тIехьа а вIаштIехьдаьлар довхошта юкъе машар бе, уж кулге бига.

Из дов дIадоаккхача, тайпашта юкъе машар бечa къаьстта хьинаре дакъа лаьцар юртарча комиссе членаша боккхийча наха Арсамаковгiар (цар веший воI вар веннар) Митий Уматгирен Орцхой ИбрахIимен, Дзангиев Идига Iаьлас Матиев Жинахьажий Бекмарзас, Котиев Хьадиса Юсапа, кхыбараша.

ХIанз Кхоартоштеи Евлоштеи юкъера дов дIадаккхара гIулакха къахьегаш я комисси. Ца хош бераштa юкъе нийсденна хатар да из. Цун уйла а яь шаккхе а оагIоно сабарца дIадаккха деза из гIулакх. Юртои мехкоя яхар а даь машар беш дов дIадалийтача массане а Кхоартошта баркал артдолаш хIама да из.

Совета исполкома хьалхленца дукха болх чакхбаьккхаб юртарча комиссе йоI маьре йодаш урдув ца даккхийтара тIехьа а. ДуккагIа кхеташ боагIа нах из гIулакх сов тIехьдаьккха леладе ца доагIилга, хIаьта саг йоалаеча хана лур-эцар тIехьдоахачарех наьха дог тIа-тIа чIоагIагIа кхард. Укх тIеххьарча шерашка низагIа кхалсаг йодаь моттиг хиннаяц Инаркъе.

Дьшта чIоагIа цатоам боал едда йоI маьре яхача. Шоашка хоаттам-оалам болацаш маьре яхача йоIа а из дIайигараштa а эгIазбахе урдув доаккхаш моттигаш нийслора хьалха тха юрта. Ше раьза йолча йоI едда маьре яхача а урдув ца доаккхийташи ца долийташи я юрто яь вaIад. Из кхоачашъяра тIахьожам лоаттабу тха комиссе.

Соахка октябрь бетта шийна везавеннача зIамигача сагага Досхоев Уматгире воIага Гириханага едда маьре яхаяр Арсамакова Жабрапла йоI Радимхан. Кагий нах вIаши безаш болга хайначул тIехьагIа, урдув юкъе ца луташ, хоза гаргало йир шинна а оагIоно.

Юртарча комиссе новкъосталца Iалашду укхаза беррига дешаш хилийтара закон кхоачашделга а. Укх тIеххьарча хана цхьаккха моттиг хиннац Инаркъе кхувш йоагIа йиIигаш дешарах юкъгIъяьнна. Беррига кагирхой оттадаьб дешара хула болаш цу къовсабарий

коммунистически сакхетам лахкбара.

Ширача замах юхедисача гIулакхашца тIагIертта къовсам лоаттабара бу болх толамца дIабахьара боккхача лоархIаме да керда советски цIейш, Iаьдалаш, обрядаш, оамалаш шерагIа вахаре юкъедоаладар. Цу даькъе а дукха хIамаш чакхдоах Инаркъе укх тIеххьарча хана.

Юрта болх беш да культура цIа. Укхаза вIашагIъелла 40 гаргга саг юкъевоагIаш художественни самодеятельность. ДуккхагIча даькъе дешархой ба уж. Художественни самодеятельноста кулгалдеш ва Евлоев ИсмаIал. Культура болхлой новкъосталца наха коммунистически кхетам луш дукха пайдане гIулакхаш чакхдоах тханцига.

Каст-каста хул культура цIагIа тIемен къахьегамен ветеранаш, балха хьалхалаттара кагирхоща вIашагIкхетара хетаяь сайренаш. Дуккхазза хиннаб дешархой. Эскаре болча тIаккхоача кагирхой болча Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема ветеранаш «Ингушски» совхоза грейдерист Комурзоев Хизар, «Советский» совхоза нефтебаза заведующи Хамчиев Юсап, цу совхоза хьахо Дзагиев Махьмад, наькъаш тоаду мастер Яадиев Султангири, Дай-мехка тIема инвалид Саутиев Баматгири, «Советски» совхозе балха хьалхалатта божа беттар Картоева Iабидат, механизатор Барханоев Ахьмад, кхыбараш.

Новкъостий а гаргара нах вIашагIкхийтте ловцаш дохаш, совгIаташ луш торжественно накъабоах Инаркъе советски Эскаре гIулакх де дахаж кагий нах. Дукха ба юртара дIабахача Эскаре тIа дика гIулакх деш бола кагирхой. Цар даьшта-нохчо баркал оалаш эскара доаккха командирашкара каст-каста письмош ух Инаркъе.

Тха юрта закон а хинна дIаэггад вахаре лоархIаме дола дешаш дуккха нах вIашагIа тохаш сходашка дувцилга. Цо торо лу дувцача деша лоархIам берригача юртахошта бовзийта, хьалхашка латта декхараш диззагIа кхоачашдара уж оарцагIбаха.

Алхха дIадахача шера тIа тайпарча дешашта хетаь пхи сход хиннай Инаркъе. Царна юкъе да «КПСС декабрьски (1977 ш.) Пленума, СССР Лакхехьарча Совета бархIалагIча сессе балха итогаши Инаркъерча къахьегамхой декхарашца», «СССР кердача Конституце проекти юртахой декхараш», «Шоай доахаинга дIадийна хетташ доадайтараш бехктокхаме озарах», «Вокъо поалгаргзаш лелаелга дIадаккхарах», кхыдараш. ХIаьта цига тIаиилу соцамаш кхоачашбара дукха болх чакх а баьккха исполкомо депутатийн юртарча комиссеши новкъосталца.

Кхетама болх комплексно дIаоттабеча лоархIамегIча цхьа оагIув я наха къахьегамен кхетам балар. Из кхета а деш, ма-хулла дуккхагIа юртахой социалистически яхьа юкъеозаш, дIадахьа гIерт тхо иттлагIча пятилетка кхоалагIча шера декхараш толамца кхоачашделга.

ЦхьоалагIча апреле шина шу мара даьннадац Инаркъе юртсовет вIашагIъелла. Иштта да цу лоацаача хана къоначча Совета а цун исполкома а карагIдаьнна дикадараш. Цхьада, цох кхоачамбаь Iеноачарех дац гIулакх. КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пхелагIча пленума решенеш кхоачашелга Iалашдеча кхы а де дезараш геттара дукха да. Оаха кхетаду уж решенеш дуккаха хана лаьрхIа йолга.

Тахан а дукха цIенхашта кхоачамбоацараш да тха юрта дIаяхача замах юхедисача гIулакхашца къовсам лоаттабеш, керда советски обрядаш, оамалаш шерагIа вахаре юкъе йоалаеча. ХIанз бусалба дин тайп-тайпарча вирдий тоабаш а юрта къахьегамхошта юкъе даькъе интернациональни коммунистически кхетам луча новкъарле еш. ХIанз а йоI маьре йолача, зIамигача саго мусал доаладеча комсомолашта Iавдалах хьоалчагIа де тIеххьдаьшадац тха. ЛергIа оттадаьдац керда дезал вIашагIкхетар торжественно дIахьа язделга а. Ледара латт хIанз а залца юрта баха наха Iалашбара, газ чуйилларах. Бахача наха дамма электрически сердал лоаттар Iалашдаьдац.

Уж кхоачамбоацараш дIа а доахаш, дIахо кхы а дикагIа лелабе лерхI оаха организацеши а кхетама а бола гIулакхацара депутатий, интеллигенце, хIара къахьегамхо хьинар а луш.

М. КАРТОЕВ,
Инаркъерча халкъа депутатий Совета исполкоме председатель.

ЛОАРХIАМЕ ПРОФЕССИ

Губашев Башир сона вовза дукха-ха я. ХIаьта а, бакъдар аьлча, аз теркалдаьдац, зийнадац Ленина цIерагIча колхоза шурий-товарни ферме техникалла - осеменаторалла болх беш вола из хьайбай продукташ йоахача юкъарчал доацаш дакъа лоацаш хилар. Божа беттар, Iаьсий леладер, доаханга воаллар, аьнна хетар сона, из ше ма-дий. Укхаза, оалаш ма-дарра, товар гучахьа да. ХIаьта техник-осеменатор.... Цхьа ха яр уж вIалла ца хилча а мегаш.

Цудухьа, кхы хьисап ца деш, журналистски блокнот бе а доаллаш, юххе гIолла тIехвийнав со хьаьналча къахьегамхочоа, коммуниста Губашев Башира. Цкъа юрта боахама управлене аьлар сога: техникий - осеменаторий балха хьакъехьа дувца дезар газета тIа, дикагIчаргара хьоккам а эцаш Iомабе беза кхыбараш.

Техника - осеменатора болх лоархIаме хилара хьакъехьа укх тайпара дувц Башира ше:

— Iайха дIауйлаел Iа: етт бехкаб — тIаккха боахама 600—800 сома пайда баьб цо. Цунна юкъе бода Iасилга мах, Iаттагара йоаккхача шурий мах. ХIаьта, нагахьа санна етт Iаьхара бисабале — 500—600 сома зе даьд цо боахама. Цунгара хьахулаш Iаса дац, щура яц, хIаьта доакъар беттача Iатта миссел тела деза, Iунал дарга бода мах а кхы дукха хIама кIезигагIа бац. Колхозхочо шийна лелабергбий Iаьхара биса етт? Лелабергбац.

Соахка районе юкъера лаьрхIача 100 Iатта тIехьа 66 Iаса кхедаьд, хIаьта цхьаццадолча боахамашка кхы а кIезигагIа — 47 а кхыметтел 44 а. ТIаккха масса эзар сом дIадахийтад, сурт оттадеш аьлча, михаца: боахамо ца доаккхаш мел дулх, шура дисад духхьал дуккхача фермашка техникаллаосеменаторалла болх беш хьанийсбенна нах хиина хилар?

Губашев Башира болх беча ферме хIара 100 Iатта тIехьа 96 Iаса хьахиннад. ПланагIа 520 Iаса лийрхIача метте — 613 хиннад.

ХIара бIаь Iатто бIаь Iаса дергдий аьнна хаьттар аз Баширага, цо из бакъдергхиларах дика ца тешаш се воллашехьа а. Итт-ех етт хинна мича Iа ферме бяраш-м, бугIе дуга ха кхаьча шинараш а тIехьа лаьрхIача ялх бIаь совгIа ба уж, тIаккха царна юкъе-м хила ма тарлой уне дараш а е кхыча бахьанегIа дахкаргдоацараш а. ХIаьта а дага ца хиннача тайпара дар жоп.

— Дергда, — аьлар Башира, —хIаьта, нагахьа санна деррига зооветеринарни правилаш, осеменени яра правилаши техникеи кхоачашйой — кхы дуккагIа а дергда.

Соахка 96 Iатто шишша Iасилг даь хиннад ферме. ХIаьта Губашев Башира яхачунга ладийгIача, из вIаштIехьдаккха цунна вIалла хала а хиннадац. Январе-феврале дехкад доахан, цул тIехьагIа 18—20 ди даьннача гIолла цIаькха осеменени яьй цо царна, тIаккха юха а цу шера ноябре-декабре дехкад уж. Иштта хулакх царех шера ши Iаса.

Техника - осеменатора гIончча хулий, аьнна хаьттар аз Баширага, планагIа воагIача заместитела хьисапера? Аз яхар кхета а даь, укх тайпара жоп делар цо:

— ГIончий ца хилча, осеменатора ферме де хIама дац. ХIаьта уж са дукха ба—беррига дояркаша ду новкъостал. Деррига доахан зийша воалалургвац цхьа осеменатор. Доахан къаьстта чIоагIа зуа аз уж дехка 18—20 ди даьннача тIехьагIа. Из ха я осеменени йоалур. Цхьабакъда практико массаза а нийслац из иштта. Осеменени ю ха цкъаза хьалха е тIехьа йоагIаш хул. Цу хана эш дояркай новкъостал, цар дагайохийт осеменени ю ха.

100 Iатта — 96 Iасилг. Из хIама карагIдаьнна цхьаккха техник - осеменатор вац районе. ХIаьта осеменатора Губашева тIахьожам лоаттабеча доахах хIара 100 Iатто 60—70 Iасилг мара ца деш а цхьа ха яр. Опыт а яр, болх бе безам а бар, цхьабакъда цу гIулакха эша лерттIа хьалаш дацар.

Шийн гIулакх дукхадезаш, шийн балха хьалхара бехктокхам хеташ хиларах, цкъа санна дуккхаза а йхав Башир колхоза правлене, парткоме искусственни осеменене пункта керда помещени хьалъелга дехаш, боахама чухьара хьайбаш дебаланза даргдоацилга уж дIахкетабе гIерташ. ХIаьта, юххера а, ше яхар кхоачаш а дир. Тишачоа, балха пайдана йоацачоа меттел хьалийр искусственни осеменени еча пункта керда помещени, шийл дикагIа районе кхы цхьаькха а йоацаш.

ТIаккха вож мел дар, деррига а оалаш ма-дарра, техника гIулакх дар. Башира дикача знанеша, говзача кулгаша ферма хьайбаш леладерашка йиш хилийтар цу хана 100 Iатта тIехьа 80 а, цул тIехьагIа 90 а, хIаьта соахка 96 я Iаса хьалкхеде.

Атта наькъаш лехаш вац Башир. Духхьал из вар хьайбаш леладераштa телаш дола алапи, цхьадолча боахамашка хьалхагIа телаш хиннача тайпара осеменени яьча доахана дукхалга хьежжа а ца телаш, хьахиннача уне хцIенача Iаьсий дукхалга хьежжа тела аьнна колхоза кулгалхошка предложени еннар.

Техника - осеменатора фу гIулакх да, аьнна хеталу, доахан маца, миштa, сенца кхоаб. ХIаьта а Губашев Башира къаьстта учет лелаю дахкаргдолча доаханеи шинарийи. Дахка ши бутт мара ца бисача хана цо цIаккха а доахана рациона юкъейохийтаргьяц силос, моака. Нагахьа санна пхоарача доахана уж тийлача, лийрхIачул кхоалагIа дакъа кIезигагIа хургдар Iаьсий. Башира могадарах къаьстта доакъар тел ши бутт баьлча дахкаргдолча доахана. Цу тайпара доахан чудоахкадеш къаьстта помещени, бакъдар аьлча, йоацаш я, вешта кхыькхе аьттув корабаьб ферме. ХIара дояркo хьайна цхьан оагIорахьа детта доахани вокх оагIорахьа пхоара дараши дIадехк. ТIаккха доакъараш а шо-шоай тайпара дехка йиш хул царна. Цунга лаьрххIа хьожаш ва техникосеменатор Губашев Башир.

А. ЗИМАРИН.

...ТIАККХА ХЬОКХАМАШ ЛАКХДЕЛАР

(ДИРЕКТОРЦАРА ИНТЕРВЬЮ)

ТIехххьарча хана «Маяк» совхоза хьайбай фермашка цIаьхха тIакхийттай доахангара йовккха шура. Цу ханналца геттара тIехьаюсаш яр цун коллектив хьайбай продукташ яхаран паччахьалкхенга йоххаран. Цу дешаца дувзаденна массехк хаттар дир аз совхоза директорга Котиев Умалата Мурадага.

ХАТТАР. Укх шера январь бетта парте Назрановски райкома пленуме чIоагIа критика а еш ювцар «Маяк» совхоз. ДагайоагIа секретара доклада тIа хьоаь хинна цифра: 1,1 килограмм шура хIара Iаттагара дийнахьа. МалагIаш дар цун бахьанаш?

ЖОП. Цкъа-дале, критика нийса яр. ШозлагIа-дале, пайдана долаш, хьайбаш кхаба доакъар дацар. Грозне лабораторе яьча анализех йоахкаенна, хьайбашта дIайилла мегаргйоацаш лаьрхIаяр кийчъяь еррига йол — 390 тони, фуа лаьрхIа ялатий отходаш — 210 тони, нийсса ах (600 тони) хьажкIий силос, 490 тоннах 70 процент сенаж. Цу доакъарца шура яккха хала дар. Январь бетта юкъе а литр совгIа мара яцар совхозе хIара Iаттагара дийнахьа йоакхаш хинна шура.

ХАТТАР. ЦхьоалагIча квартала итогех совхоза хьайбаш леладераша Назрановски районе хьалхара моттиг яьккхай шура яккхара даькъе. Сево новкъостал дир цIаьхха тоабе?

ЖОП. Хьалхарча даькъе — доакъаро. «Плодопром» треста новкъосталца оаха нийцар 100 тони комбинированни доакъар. Цул совгIа районерча совхозашкара а лоалахарча районера а нийцар 400 тони силос. Къаьстта теркам тIабахийтар доакъар кийчдаран из хьайбашка дIакхачийтаран.

Шура дукхагIа яккхара муж мел лоархIаме ба ховча доаркаша шоаш хьаллаьцар из мелабелга. Духхьал цу гIулакха кийчъяьча емкосташ чу барда а бетте, хIара беттача Iатта 2 килограмм лоархIаш комбикорм йоассаю цу чу. «КВ-300» яха паровой яьрч латт тха цу помещенешка, емкосташта юкхе. Цар луча Iанарца бIоах а бийя из муж 65—70 градусага кхоачабу, хударa хьисане берзаш. Из мелабе даьлар тхо хьайбашта.

Цул совгIа хIара беттача Iатта 25 килограмм лоархIаш силос, цхьаьца килограмм екъа (йошаяиза) концентраташ, 3 килограмм ча, 5 килограмм сенаж, мегаргьяр хьа а хоржаш йол, тIехь-тIехьагIа тIа а тохаш, 10 граммагара яьппа 100 граммага дIакхоачаш белкови доакъар лоархIа мочевина тела даьлар доаханна. Инзза из рацион тела йолайир январь бутт чаккхбоаллаш.

Доакъар хьайбашка дIакхачийтара къаьстта тIахьожам оттабир, хIара ферме бехктокхамеча болхлоех нах а хьожабаь.

Цох хьахиннар кIира доалла-шехь холелар: 6-ча феврале хIара Iаттагара йоаккха шура 800 грамм тIакхайтар, дийнахьа 2,6 килограмм а хулаш. ТIаккха цхьаькха кIира даьлча 4 килограммага кхаьчар. ДIахо а, тIехь-тIехьагIа тIакхеташ, 23-ча марте кхаьчача хана юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара (уж 400 ба боахаме) йоаккха шура 6,8 килограмм хилар, хIаьта ерригача совхозе яьккхар 2336 килограмм хилар, январь болалуш 308 килограмм мара ца хиннача.

ХАТТАР. Хьайбаш леладерий балхацара безам совбаккхара моральни материальни стимулех малагIаш лелаю совхозе?

ЖОП. Цу гIулакха къаьстта мероприятеш оттаяьй, уж бокъонца кхоачашъе йолаяро доккха гIо дир. Хьайбаш леладерашта юкъе социалистически яхь йоаржайир, хIара пхе дийнахьа балха итогаш а еш. Хьалхара моттиг яьккхача доаркана (пхе дийнахьа хIара Iаттагара 25 килограмм шура) карара кара тела цIе вымпели 10 сом ахчан совгIати оттадир, шоллагIа моттиг яьккхачоа (20 килограмм шура) — 7 сом, кхоалагIча моттигах (хIара Iаттагара пхе дийнахьа 15 килограмм шура) — 5 сом оттадир. Цу стимулашка болхлой баьннaчул тIехьагIа итт дийнахьа е даьлар яхьа итогаш. Квартальни итогех къаьстта ший совгIати кахкара кара тела ЦIе байракхи лу. ХIара бетта итогех хьалхара моттигаш яьхача доаркашта Сийлен грамоташ тел, пхе дийнахьа хьалхле лелаераш «Молнеш» тIа бувц.

Болх бе болабелар нах цул тIехьагIа, тIадиллача гIулакхех дог а лазаш, 8, 10, 12 килограмм шура йоаккхар цхьаболча доярхаша. Масала, Iаьлий-Юртарча ферма доярка Евлоева Лизас хIанз хIара Iаттагара йоакх 12 килограмм, Нальгиева ПаьтIамата — 9, СурхотIарча Аушева Тамаре — 8, Галаева Лизас — 6,8 килограмм, иштта кхы дIахо а.

ХАТТАР. Цунгa дIадодар лаьрхIача, маьха еза хила йоагIа совхозе хIанз йоаккха шура. Мелаб цун мах, миштай дIахо из лохбара перспектива?

ЖОП. Из бакъда. Шура хIанз еза я совхоза шийна: планагIа 29 сом доагIача, цхьан центнерага 35 сом совгIа дIадода. ДукхагIча даькъе доакъар безача маьхах эцари хьадахьаш цунга дIанха транспортни расходаши я шура езъяьр. ДIахо, вайна ховчча бесса, совхоза ший а хургда доакъар, хIаьта тахана-кхоана яхар мо, ахка доаккхаргдолча, аргIе дIадига а лерхI доахаи. Цу хана гаьнна дайгIа хургда доакъар, хIаьта цунга хьежжа — шурийга дIадодар а.

ХАТТАР. ЦIаьхха доакъар тела даьлча айеннача йисай доахангара йовккха шура, е тIехьагIа лохъяла йолаенпай?

ЖОП. КIеззига лохъенний. ХIанз оаха дийнахьа хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 6 килограмм шура йоакх. Лакхехьа аьццача бесса, укх денношка баьца тIа арадаргда хьайбаш. Цул совгIа, ялатаца кхоабилга а лаьгIдолнийтаргдац.

ХАТТАР. Паччахьалкхен план кхоачашъелга совхозе миштa лел хIанз?

ЖОП. Укх шера цхьоалагIча квартала план оаха 22-гIа март тIакхоачаш кхоачашйир, хIаьта ерригa а дIаелар 80 тони шура, планагIа 65 тони йоагIача, базисни лоархIаш йола хьоанал а йолаш. Иштта тIехкхоачашйир паччахьалкхенга дулх дохкара план а: дIаделар 24 тони, планагIа 15 тони дала доагIача. Оаха деча лоархIамех пятилетка кхоалагIча шера план ханал хьалха кхоачашъе торо я совхоза.

Интервью ийцар:
З. ДАУРБЕКОВ.

ХАОТТАМИ

ДIАЙИЙНА ХIАМАШИ

Республика дукхача районашка цхьатарра дукха дийлхача догIаша лаьттанца шортта тIоадал Iоаьай, гурахьен бIаьстан юхьен дIайийна культураш дегIаяхкара дика хьалаш хилийтад. Цу гIулакхо чIоагIа гIо ду хьувкъам бахьаи долаш къовсам лоаттабеча кхашка къахьегараща. Цхьабакъда толам баргбац цу тIоадала хам берий, из лаьттанца соцаьркй мара: лаьтта цамцадаьккха, культиваци е. ХIанз догIаш а дийлха, дIайха денош эттача сихха тIадолалургдолча оасарца къовсам лоаттабе беза.

Дийлхача догIашен температура лохъяларои новкъостал даьл гуракьа дийнача ялаташа дегIа дара. Дукхха а дукхагIа долча кхашка цар хаьлгаша дегI хийцад, тIехьагIа дIадийнараша дIахо лордаш хийцай. Зем боахача метеостанцеша деча хоамегIа, гурахьа дийна ялаташ 10-ча апреле 20—25 сантиметр, цхьаццайолча моттигашка 30 сантиметр лакхденнадар. Гурахьа дийна ялаташ керттерча даькъе дикача хьал тIа да.

БIаьстан юхье хьалха дIайийна культураш дегIаяхкара эша хьалаш а тоаденнад. ТIагIоллара лаьттан тIоа дика бошабаьб дукххача районашка. Лаьттанца кохачам болаш тIоадал а йолаш, температура лакха ца хилча, дIайийнача хIамаша дегI сихагIа дахь. Март бетта дIайийнача горохо кхоалагIа лорд хийцаяр. Из дикача хьал тIа я, 4—7 сантиметр лакхъенний.

Шелъяларца лаьттан тIагIоллара тIоа тоабелар. 10 сантиметр кIоаргачара апрель бетта юххье 11—13 градус дIайха хинна лаьтта укх тIеххьарча деношка 8—10 градусага кхоачаш шелделар. Иштта дIайха лаьтта генараш, шекара свеклаш дIаера кхоачам болаш да. ХIажкаш дIаера хIанз а кхоачам болаш дIоахденнадац лаьтта. ХIанз денз дIа тIа-тIа дукхагIа лакхлуш дIагIоргья температура. Цо йиш хулийтаргья йIовхал дукхаеза культураш дIае йолае.

Л. ТОЛСТОКОРЕНКО,
агрометеогруппа инженер-агрометеоролог.

КОМСАШТА ДОАГIА IУНАЛ ДУ

Гудермесски района боахамашта юкъе комсаш кхее эггара хьалха «Новогрозненский» совхозе йолаелар. ХIанз дукхаба укхаза из культура кхеяра йоккха балха опыт Iоаяь нах. Укх тIеххьарча ялх шерах цхьа шу дIадахийтадац цу боахама коллективо пайда ца беш. Масала, соахка 262 эзар сом маьха пайда бир.

Iалама хьалашка диллача комсаш лелаерашта къаьстта хала шу дар дIадахар. ХIаьта а уж кхеяран уж паччахьалкхенга йохкарам планаш тIехкхоачашйир цу совхоза къахьегамхоша. Из гIулакх де вIаштIехьдаланзар «Чеченингушвино» объединене юкъебоагIача цхьаь-цхьан боахама. Цу толамга кхачарах «Чеченингушвино» объединене карара кара тела ЦIе байракх елар «Новогрозненский» совхоза къахьегамхошта.

Доккхийи бехктокхамеи да царна укх шера хьалхашка латта декхараш а. КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмона жоп луш цар дош деннад план 2025 тони йолаш паччахьалкхенга 2406 тони комсаш йохка.

ЛаьрхIар толамца кхоачашдар дукха соахка денз лард йоллаш хьабоагIа цу боахама къахьегамхой. Иштта, комсаш 695 гектара тIа я хIанз совхозе, царех 438 гектара тIа яраш хьувкъам луш я. Хьалха ца хиннача тайпара дукха — 383 гектара тIа йола из культура яIа вIаштIехьдаьлар совхоза болхлой дIадахача шера гурахьа. ХIаьта хьувкъам тIакхетийтара комсаш гурахьа яIар геттара пайдане а да.

Цул совгIа хIара гектара тIа юкъера лаьрхIача 6—8 центнер кхоачийташ суперфосфат а тоссаш 290 гектар планагIа хий ца дуллача комсашта хий диллар. Из гIулакх чакхдаьккхар километр совгIа гаьна долча капала чура насосашна турбашка гIолла кхай тIа хий хьатIа а доаладеш.

Техника ший ханнахьен дикен тоаяь, удобренеш Iалашъяь, кхыдола мел эшар даь кхай тIара лоа дIадоаллаше а комсий кхашка бIаьсти ду балхаш дIадоладир совхоза къахьегамхоша. Эггара хьалха кхаш цIендир шпалера тоаеча хана дисача ьшка саьргех, еха йисача яьщкех, кхыча нувхех. ТIаккха комсаш лаьттан кIалара хьалъяха кхай тIа араьлар 22 агрегат.

ЦIаккха ца хиннача тайпара сиха — 12 дийнахьа из болх баь баьлар механизатораш.

ХIанз шпалерах хьалйиххка комсаш йоIаш, уж нийлха йолча моттигашка кердаяраш дIайогIаш, комсашта зене йолча садоахкача хIамашта лазараштa духьала кхо процент медни купорос юкъейола бордосски коачал тохаш ба совхоза къахьегамхой.

Уж балхаш деш шоай смении нормаш хIара дийнахьа 200 процент кхоачашъеш хьабоагIа: Абдулмежиева Аминат, Абдулвагапова Ошри, Нунаева Дакка, Махмудова Хадижат, Музаева Тамигаз, Даудова Хийжан, Насуханова Айшат.

Белгалдаккха доагIа Насухановгiар тайпах духхьала комсаш кхееш хIанз совхозе къахьегаш 14 саг волга. Царех Къахьегама ЦIеча Байракха, Ленина орденаш лелаеча Б. Насуханова кулгалдеча бригаде болх беш 8 саг ва. Дукха ба царна юкъе механизатораш. Цхьабакъда тракториcтаща марон сесагох НасухановгIар Найбархен Масраси беча балха совхоза кулгалхой къаьстта раьза ба.

— ГIийло, зIамигача дегIара саг я Масра. Цхьабакъда из санна хьинар долаш, къахьегама тIера йолаш наггахьа мара хургьяц. Цудухьа доагIа сий а ду цуи наха. Из хержай Сары-Су юртя Совета, Гудермесски райсовета депутаталла, — лувц совхоза директора А. Волкова.

Кхалнах-механизаторащ кхебара хадданза йоацхо ю укх боахаме, Iай вIашагI а ехка хIанз совхозе болх беча механизаторий курсашка дешача 36 сагах 6 кхалсаг я.

Дика вIаштIехьдаьхад цу боахама кулгалхоша хIанз комсий бешамашка бIаьстан балхаш деш боахкача наьха къахьегама, салоIама хьалаш.

Иштта, кхай тIа дIа а кхухьаш дийнахьа кхозза кхача лу наха, хIаранегара 15 кепиг мара мах ца боаккхаш. Кхай тIа каст-каста хул Сары-Су яхача юрта культура ЦIен директора Тушиев Iилмана кулгалду агитбригада. Художественни самодеятельносто концерташ увттаду, хIаьта агитатораша тайп-тайпарча темаех беседаш чакхйоах, цул совгIа «Молнеш», пенгазеташ арахец.

Комсаш шии отделене кхею совхозе. ХIара отделене стане 150 сага лаьрхIа общежитеш я. БIаьстан балхаш деш, хIаьта комсаш дуэцаш укхаза бийсаш йоах дукхагIболча наха. СалоIача хана наха мел эшар да цIеча уголокашка. Иштта, телевизор, радиоприемник, газеташ, журналаш, кхыдар.

Социалистически яхьа итог хIара дийнахьа ю. ДикагIболча болхлошта ахчан премеш лу, цар сийна совхоза конторa хьалхашка ЦIе байракх айю, н. дI. Масала, комсаш лаьтта кIалара феца хьамукъайоахаш яхье хьалхара моттиг яьккхача Юсупов Джабраила 100 сом ахчан совгIат делар дукха ха йоацаш. Яьккхача моттигага, баьча балхага хьежжа ахчан премеш елар кхычарна а.

— ЛерттIа болх хьабечо дика алапи эц тха совхозе, — йоах А. Волкова. — Масала, лаьттан кIалара комсаш хьамукъайоахаш хIара механизаторо дийнахьа юкъера лаьрхIача 20—35 сом доаккхар. Иштта дика алапеш ийду кхыча моттигашка дика болх беча наха. Цудухьа цIагIара «дIаьха сом» даккха ухараш кIезига ба совхозе.

Еча йоакхонга хьежжа дика къахьег цу боахамерча наха. Масала, балха дикалга хьожаш лаьрхIа вIашагIъелла комисси я совхозе. ХIанзалца баьча балха цо, увттаьча акташта юкъе болх во баьб аьнна моттиг цхьаь-цаI яц.

М. ХАМАТХАНОВ.

БОЛХЛОЙ КЛАССА ВИКАЛ

Поккхача цехе станока тIа болх беш воалл лакхача дитIкъача дегIара, кIайча юкъара цхьа зIамига саг. Кадай а хьакхашта а лел цун кулгаш. Цкъа станок юхасоцайий, ше хьокхаш йолча аьшкага хьож, тIаккха юхайолайолийт. Цхьа ха яьннача гIолла яь йисте йоал къегаш йола оатхал. Кхыяр хьае волалу из.

Иштта из болх цо бу ер иттлагIа шу да. Из ва «Красный молот» завода токарь Шинкарев Виктор. Юкъера школа чакхъяьккхача вахар из цу заводе. Ше деш дола хIама цIенхашта уйла тIайохийташ деш вола, къахьега чIоагIа безам бола зIамига саг белгалваьккхар цехерча бокккагIболча болхлоша.

— Хьалхарча деношке а везавелар сона Виктор, — яхаш лувц 30 шу совгIа йолча хана токаралла болх беш хьавоагIача Ахаев Саламбека. — БархI шу да со укх цехе вола. Дукха а кагий нах ихаб укхаза. Бакъда из санна безам тIабодараш кIезига нийсбеннаб. ХIама Iомаде гIерташ, шийна ца ховр хоатташ, ше деш дар дикагIа хьадара уйла тIайохийташ ва из. Дайнадац цунна даь хьехар новкъостал. Цо дика кадрови болхло хьахиннав. Дика мел дар шийх ала мегаргдолаш зIамига саг ва Шинкарев Виктор.

Иштта вувц из фонтани арматура цеха кхыча болхлоша а. Кхывола саг хьажа ца вевеш дика хул цо хьаяь оатхалаш: Болх бе волаваннача хана ше кхычар Iомавеш санна, хIанз цо а Iомабу керда баькка болхлой, училищера баькка практиканташ, безаболийт царна токара къахьегам. ДIадахача юбилейни шера цо Iомаваьв 8 саг.

Из шийна ховчох кхоачам баь Iеш вац, цо хадданза лакхъю ший балха говзал. Болх беш волаше а дIахо дешa кийчлуш ва Шинкарев.

Ше волча цехе меттел из дика воаз цу завода йоккхача коллективерча дукхача наха, къаьстта кагирхошта, вовз духхьалл цхьа болх бaь ца Iеш, цо цеха а завода а общественни вахара юкъе дьинаре дакъа лоацаш хиларах. Комсомольски организаце шийна де тIадилла моллагIа а гIулакх дизан шийн ханнахьен кхоачашдеш хьавеннав из. Шинкарева массаза а шийгара къахьегама дьоккхам тел кагирхошта. Цо геттара дика кхоачашйир дIаяха нийслагIа пятилетка. «Пятилетка къона гвардеец» яха ВЛКСМ ЦК значок елар цунна, цун наькха тIа эллар «За трудовую доблесть» яха медаль.

1974 шера денз коммунистически къахьегама ударник волаш хьавоагIа Шинкарев Виктор.

Кхы а дикагIа къахьег цо укх иттлагIча пятилетке. Балха норма хIара денна 140—150 процент кхоачашъеш хьавоагIа из. Цунна укх пятилетках еннай «Мастер-умелец» яха ВЛКСМ ЦК дото значок, хIаьта иштта «Социалистически яхье котваьннар» яха значокаш а. Цун сурт доал Сийлен доска тIа.

Из башха дика болхло, общественник дукхаза хержав цеха комсомольцаша шоай бюро членалла.

Ховш ма-дарра, комсомольцашта, берригача советски кагирхошта деза денад ер шу — кастта хургья ВЛКСМ XVIII съезд, укх шера 60 шу доал Ленински комсомол хьахинна.

Цу дезача деношта баха маьбоагIара накъабахара шерра социалистически яхь яьржай завода кагирхошта юкъе. ХIаьта Шинкарева дош деннад комсомола съезд хьаьсала ди тIакхоачаш пятилетка кхаь шера план чакхъяккха, хIаьта из хьахинна 60 шу далара сийна СССР керда Конституци тIайица ди — 7 октябрь тIакхоачаш укх шера ладани йистелаккха. Еррига пятилетка ханал хьалха — кхаь шераи ах шераи кхоачашъе лерхI цо. Уж декхараш дика кхочашдеш да.

Шинкарев Виктор комсомольцаши кагирхойн тешаш, цар лоархIаш а сий деш а саг ва. Укх шера областной комсомольски конференце бахийта делегаташ хоржача хана эггара хьалхарчарца цIи яьккхар цун. ХIаьта конференце из хержар ВЛКСМ XVIII съезда делегаталла.

Вай заман хила ма-воагIара вола зIамига саг ва Шинкарев Виктор.

Ю. ЮСУПОВ.

Цхьа шу дIадодац Аргунски «Пищемаш» заводерча слесара, кагирхой хьехамча Тагиров Iумара массехк болхлю ший профессех ца кийчвеш. Укх шера хIанзлехьа шоллагIа слесарь кийчвеш ва из.

Кагирхой дикагIвола хьехамча хиларал совгIа башхадика производственник а ва Iумар. Ше беча балха тIа цхьаккха тайпа брак а ца нийсйолийташ, хIара сменагIа нормаш 125—130 процент кхоачашъю цо. Коммунистически къахьегама ударник а ва из.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) ученика С. Наурбиевна слесара говзал хьехаш ва I. Тагиров.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДИКАЧА НАХАХ КЪАЬНАРА ХЬАША

Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача Къахьегама ЦIеча Байракха орден лелаеча колхоза вокккагIвола жаIу Ибаков Iаддали сон вIаши вовза дукха хIама ца эшаш 20 шу да.

Цу хана денз коммуниста нов. Ибакова шергара шерга доккхий толамаш даьхаи доахаши, тха дакахара а, Iоахарий хьахилара а, тIехьара къоастаду ха хьатIакхаччалца, уж унахцIена леладара а тIайица доккхагIдола социалистически декхараши планови заданеши хадданза кхоачаши тIехкхоачаши еш хьавоагIа.

ИттлагIча пятилетка кхоалагIа шу, нагахьа санна аьлча мегe, ший дошо юкъ йолча дIакхоачаш латт. Сенна белгалдоал из коммуниста нов. Ибаковней цунца болча цун новкъосташтеи?

Эггара хьалха из белгалдоал Iаддален цун бригада членашен — Магомедов Махьмад-СаIида, Махмудов Махьмад-Башира, Абдулаезов Имана хIара бIаь жийна тIехьа 145 Iаьхар хьалкхебарца, планагIа а декхарегIа а 120 лаьрхIача метте. Из хьокхам колхозе эггара дикагIен Шелковской районе эггара дикагIчарех цаIн ба.

— Толама сево гIо ду? — хаьттар аз нов. Ибаковга.

— Цу хаттара, — аьлар Iаддала, — цхьан дешаца жоп долалургдац. Тха, жа Iуй, балха тIа Iалаьмате дукха нийслу хала, дитадоаца гIулакхаш. ХIаьта царех хIарадар нийсен хаьддаи чакхдахкха дезаш да. Цхьабакъда моллагIа тайпа халонаш хьалхашка увтте а, боагIаш бола соцам шийггара бе безаш хул вокххагIвола жа Iу, коллектива кулгалхо ше хиларах тарра. Кердда хинна хIама дувцаргда аз цу хьакъехьа. Совхка гурахьа, жерчашта искусственни осеменени яь маьвлинге а, колхоз правленен специалисташен гранулаш эцилга могадир тхона, уж доакъарах етташ жерч дикагIа тоа а далийтар, Iан кIал долхача хана низ болашагIа а, хилийтар духьа. Колхоза центральни складе а ваха, уж гранулаш минитай со хьежачул тIехьагIа, айса сайна соцам бир аз: гранулаш ца эцаш йита, Дикалга диллача эсален маьхага диллача езеи яр уж, тIаккха из, шеко йоацаш, Iаткъаргдар оаха йоаккхача продукцега дIабода мах лохбара.

Гурахьа жа доажадар духьа желашта гаьна йоацаш къаьстта даьгIенаш йитаяр оаха. Цига тIаьннача баьцашта юкъе дукха яр, дегIа пайдана хиларга диллача, боахаме кийчъяьча доакъара гранулел эсалагIа ца хиларал совгIа, царел тIех а яраш. Сайцарча новкъостаща дага а ваьна, аз лаьрхIар эрий тIаьннача, цу бешха-дикача баьций даьгIенашка жа доажадеш йоаккха ха йIаьхье. Цо тхога йиш хилийтар жега Iоахарий дукхагIа дайтари биткъа чо бола тха дукхагIа телийтари духьа лоаттабеча къовсаме продукци яккхарга дIабода мах лохагIа а болаш, жа тоаденнагIа хилийта. ХIаьта жа дахка доладенначул тIехьагIа из тхона шаьра гуча а даьлар.

Цу тайпара масалаш дукха а доаладе йиш яр.

Сай къаьнарча хьашаца дIахо къамаьл даьчул тIехьагIа, кхы цхьаькха, укх тайпара цхьа хIама а гучадаьлар сона. Пятилетка хьалхарча шии шера баьча балха итогашкара гуш да нов. Ибакова бригадо шии шера заданел совгIа хIара устагIанна тIера 2,4 килограмм цIена тха даьккха а хIара 100 жийна совнагIа 40 Iаьхар баь а хилар. Кхыча дешаща аьлча, коммуниста нов. Ибаковей цун бригада членашен хIаране шишй пятилетка тха даккхарай Iоахарий кхедаран 4,5 шера кхоачашъю. Из хургда КПСС XXV съездаи ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленумеи решенеш а КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо а кхоачашдар духьа лоаттабеча къовсаме цар шоай къахьегамца лоаца дакъа.

М. ТКАЧЕНКО.

ЖА IУЙ САХЬУВЗАДЕР ФУ ДОЛА-ТЕШ

Республикерча дукххача жа леладеча боахамаша доккхий социалистически декхараш тIаийцад иттлагIча пятилетка кхоалагIча шера, шоай ерригача торонех пайда а эцаш, общественни хьайбаш дебален цар продуктивность лакхъеи.

Цу гIулакха шоай низ кхоачар де лаьрхIад Веденски районерча жа леладераша а. Масала, укх шера социалистически декхараш тIаийцад цар деррига жа 8 эзар устагIага а жерчий — 3300-нега а дIакхоачаде, хIара устагIа тIара 2,5 килограмм тха даккхея паччахьалкхенга 535 центнер дохкея.

Шеко яц, района жа леладераша тIаийца уж доккхий декхараш кхоачашдара деррига общественни жа дика Iангара дахарои укх шера хьатIайица Iоахарий ца къастийташ леладарои царна доккха новкъостал дергхиларах. Цудухьа бехктокхамеи халеи декхар да хIанз жа Iушта тIалаттар. ХIана аьлча цхьа кIеззига денош мара дисадац жерч цхьатарра дахка доладала. ТIаккха цу доккхача гIулакха миштa кечам баьб-хьогI Ведана районерча жа леладераша? Из ше ма-дарра хьал бIаргаго йиш хилар тха дукха ха йоацаш.

ДукхагIа йола жаIуй бригадаш хIанз укх сахьате а кийча я жерч дахкара кампани дика дIайолае. Жерч даккаш йола ха бехктокхаме хилар шоаш дика кхетабарах шоай ханнахьа кечам баьб цар эшача доакъарийца а, кIалхьорцача чаща а. Iодьча Iоахараштa ехха езача номерашца а, кхычарца а. Лоаца аьлча желаш кийча я керда Iодаь Iоахарий чуоттаде а кхеде а. Цхьабакъда цу тайпара хьалаш дерригача боахамашка дацар. Масала, хьаэцаргья вай цу районера Орджоникидзе цIерагIа, Ленина цIерагIа ши колхоз а хIанз укх сахьате цига долаш дола хьалаш а.

Орджоникидзе цIерагIа колхоз (председатель А. Хусаинов, керттера зоотехник М. Агомерзаев) башха боккха боахам а бац. ХIанз цига берригаш а 1950 гаргга устагIа ба, царех нана-жий — 1097. Колхоза деррига жа Надтеречни района чуйоагIача «Горагорский» яхача совхоза територе тIарча Iап даьгIенашка да. Колхоза керттерча зоотехникага, НохчГIалгIай АССР заслуженни зоотехник волча Агомерзаевга:

— Жерч дахкара кийчо миштa яьй оаша? — хаьттача:

— Оаха хIанз тхоай керттера уйла тIайохийт жа дахкара кампани лерттIа чаккхъяккхара. Цудухьа тхоай ма-хулла цу гIулакха кийчо еш а доахк.

Колхоза жа долча кхаь участке хилар тхо. Царна кулгалдеш ба: Алиев Вуте, Индарбиев Махьмада, Усманов Мовли. Ерригача бригадашка гуш дар жаIуй бокххача лоIамца, лакхача дог-уйланца балхаш деш боахкаш хилар. Алиев Вутеи Усманов Мовлеи жерч дахка доладеннадар. Деррига жерч цхьатарра дахка доладалургдолаш дар апрель бетта хьалхарча деношка. Кхаь а участке кхоачамболлаш йол, силос, концентрированни доакъар дар.

Иштта белгалдаккха ловра, жа Iуй а продуктанца тIаювхача хIанмаица, электрически сердалца, цIагIа лоаттаеча хIамаща Iалашбаь хилар. Сакманщикаш а белгалбаьб. Укх шера керда Iабаь Iоахарий хьалъэцара боахама а района а жа Iуша тIайица социалистически декхараш доакх участкашка хьалтоха. Цу гIулакха къаьстта дика кийчо яьй жа Iуша Алиев Вутеи Мизаев СаIдаси болх беча бригадо. Цар дош деннад планагIа хIара 100 жийна тIехьа 95 Iаьхар хьалкхебе лаьрхIача метте, 98 Iаьхар хьалкхебе аьнна.

Бригадаша къовсам боаржабаьб жа ца далийтар духьа. Укх шера хьалахрча кхаь бетта 3 мара устагIа беннабац, хIаьта керда Iобаьча 47 Iаьхарах цхьаьккха а къаьстабац.

Тохкам беча деношка жа Iушта эшаш йола хIамаш яхьаш баьхкабар МахкатIарча ветлечебницера керттера лор Джунаидов Антемири колхоза ОТФ заведующи Магомадов Ахьмади. Цар денар санна долча бахьахьарча гIулакхо а оаха баьча тохкамо а къаьгга тешал ду общественни жа кхабарен дебадарен дешай колхоза правлене, парторганизаце, керттерча специалисташа хадданза терхо еш хилара.

Ленина цIерагIна колхозе да тхо. Председатель М. Ибрагимов, керттера зоотехник А. Хакимов). Бакъда, укхазара жа Орджоникидзе цIерагIча колхозерчул дикка дукхагIа да. Масала, 1-гIа январь тIакхоачаш 3 эзар гаргга устагI бар укхаза, царех нана-жерч — 1357. Ма-дарра аьлча, сатем боабеш Iалаьмате ледара да укхаза жа Iалашдара а жерч дахкара кийчо яра а гIулакх. Масала, тохкам беча деношка колхоза жа латтача цхьанна а участке (уж ерригаш а 5 я) яцар царна йилла йол, силос, е кхы тайпа доакъар. Из бахьан долаш деррига жа дажа кхувлар жа Iуша. Из бIаьстан юхье Iалаьмате кхераме да, хIана аьлча, цкъа-дале, Iурре денз сарралца уж доажадича а, уж диззалца царна яа буц тIаьннаяц, шозлагIа-дале, нагахьа санна цIаьхха йоачан а этта уж чусовцаде дезаш хуле, цар дуаргдац шоашта дIадилла доакъар. Цу хIамаша, шеко йоацаш, тишдергда жа, леча а кхоачадергда.

Юххьанца Висангириев ИбрахIама бригаде кхаьчар тхо. Укхаза берригаш а 528 устагIа ба. ИбрахIамга хаьттар аз:

— Укх жена юкъе жий массаб, царех бахкаргбар массаб? Сона денна жоп укх тайпара дар:

— Из сона хац, е из ха гIерташ а вац, хIана аьлча из деррига а леладер тха колхоза учетчик ва.

Иштта мара хацар цунна укх шера хIара 100 жийна тIехьа планагIен социалистически декхарегIен ше масса Iаьхар кхебе Iалашбе безаш ва а. Бригадера жерч дахка доладеннадар. Гучахьара дараш дагардича 60 гаргга Iаьхар бар, цхьабакъда царех ахаш а дацар колхоза да аьнна номераш яхка белгалдаь.

Чура тIаьдеи хотта болаши яр жа чудаьхка жел. Цун гонахьа дайна жа дадар. Март бетта хьалхарча шии кIира 17 гаргга беннабар уж. Цул совгIа, бригадера деррига жерч дахка доладелча карташ яра эша хIамаш (решеткаш, щиташ йоацаш яр. Вешта керттерча жаIунга ИбрахIамга леладе хьаденнача жий белгалдаьха книжка дар. Цхьабакъда дацар хьона из дахкача жерчий, Iодаьча Iоахарий, е дайна ухкача устагIий хьакъехьа баь цу тIа цхьаккха тайпа хувцам а болаш-м. Жа Iушта тIадийха спецгIирс тиша бар, кхатилла дахча дацар, гIо де сахманщикаш маца кхоачаргба а кхаьчача дIа мича нийсбергба а ховш дацар. Гойтара агитаци, керда газеташ журналаш, жаIушка паргIатагIа салаIийтара эша кхыдола хьалаш доацаш дар.

ШоалагIа тхо кхаьчар Абдулаев Имрана бригада яр. Укхаза Iа доаккхаш 670 устагIа бар, царех бахкаргбола жий — 480 Имрана бригаде а дахка доладеннадар жа. Бахкаь баьннабар 157 жий, хIаьта цар даь Iоахарий а дацар кхы совгIа. Гуш дар укхаза а доал во деш хилар, жа дахка доладаларца дувзаденна колхоза правлене жа Iуй хьашташ кхоачашдара даь цхьаккха хIама ца хилар. Бакъда, Iодаь даьнна Iоахарий шоаш во доацаш дар, вешта, во гIулакх дар царех 30 совгIа Iаьхар цхьаккха номер олланза хилар.

— Номераш хIана эхкаяц Iа? — аьнна, хаьттача.

— Аз охкаргья царна уж? КIира совгIа ха я укхаза колхоза правленера саг ца воагIа, — жоп делар Имрана.

Кхы да велалургволаш хьал дацар Султанов Сайд-Эмина, Шахбулатов Iабдул-ВахIида, Мимиев Iелим-Хьажий жа Iуй бригадашка хиннар а.

Колхозера кхоачамбоацараши жа Iуй бригадашка хIанз укх сахьате этта хьали шоай терками ца эшаши бехкечунгара жоп ца дехаши Iере хургбац-кх района кулгалхой, нагахьа санна колхоза кулгалхой Iай а.

Б. ДИКАЕВ.

ТIехдика мара продукци кийч ца еш иттаж говзанчаш ба «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни заводе. Цар цIерац йоахача хана предприяте кулгалхоша эггара хьалхарчарца цIи йоакх пхелагIча разряда электромонтажника Гнитеев Владимир Никифоровича. Ший тамагIа а долаш продукци кийчъеш ва из. ДIадахача шера цо даьха къахьегама толамаш белгал а доахаш цунна елар «Социалистически яхье котваьннар» яха сийлен Знак.

СУРТА ТIА: электромонтажник В. Гнитеев.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДОЬЗАЛ ДЕКЪАРА

«Китайски пена» тIехьашка

ПЕКИН: ХЬАЛХА А САННА ЛЕЛАШ МЕЛДОЛЧОА ДУХЬАЛА

ЧIоагIа теркам тIабахийта а хозахеташ а тIаийцар польски общественносто советско-китайски отношенеш нийсача новкъа яхара хьакъехьарча СССР предложенех бола хоам. «Трибуна люду» белгалдоаккхача тайпара, СССР-ца а кхыча вежарашха долча мехкашца а барт а болаш машарех дунен халкъашта цхьана гIулакхаш леладарей политика чакхйоахаш йолча Польша йизза хьаллоац из инициатива. Польски пресса, радио, телевидене комментареш тIа белгалдоаккх советски предложеней хьакъехьа китайски кулгалхоша лаьца позици вай хана керттерча тенденцена — машаре дахара лардаш чIоагIъяра духьала хилар.

Лохе лу лаьрхIа АПН-на кийчъяь польски публициста комментари.

Кхыча мехкашца а санна, Китайцара ший гIулакхаш машарех цхьана гIулакхаш леладарей, вIаши лархIара, суверенитета принципаш лораяра, территориальни бIарччалей чурча гIулакхашта юкъе ца гIертарей ленински политикага хьежжа леладу Советски Союзо. Шакхе а оагIо дикача дагара хилча къоастае йиш йоацаш проблемаш КНР-ча гIулакхашта юкъе ца хиларах тешача советски оагIоно дукхаза а увттаяьй Китайца дикача лоалахой контакташ юхаоттаяра тIаерзаяь хоадам болаш а кхоачашъе йиш йолаш а йола предложенеш. Кхоачам ба вIаши леладеча гIулакхашта низ юкъе па боалабарагIча договорей вIаши тIом ца хьоабарагIча договорей проекташ хIаьта иштта шинна оагIон лакхача боарамера викалаш вIашагIкхетарах йола предложени юкъе а йолаш хинна тIеххьарча шерашкара советски инициативаши дагайохийтача.

Иштта массанена а ховш да СССР-а цIаккха а Китайгара хьадехаш е территориальни а е экономически а хIама хинна ца хилар.

Дукхача дешашта Китайн СССР-ен барт вIашагIа ца кхетаро новкъарло е йиш яц машаре дахаре пхе принципа ларда тIа паччахьалкхенашта юкъе доагIаш дола гIулакхаш хилара, аьнна Пекина заявлени яь йоллашехьа, китайски кулгалхоша леладераш цунна духьаларча позице тIара доагIаш да. Цахаддаш лелаеш антисоветски кампани а йолаш, СССР-о еш йола ерригa конструктивни предложенеш дIа а ца эцаш, китайски керда кулгалхой гIерт шоаш социалистически мехкашцарча а марксистско-ленински партешцарча а цхьоагIонна тIехьа ба алийта. Цхьабакъда тIеххьарча, КПК XI съездо а Пекина дунен халкъашта юкъерча арене леладераша а бокъо лац Китай цхьанна хIаманна а великодержавни, антисоциалистически, антисоветски наькъа тIара яьннай аьнна вывод е. МоллагIа машари кхерамзлен чIоагIдара, къаьстта азиатски материке, тIадерзадаьча хIаманна Iалаьмате чIоагIа раьза хилац Пекин. Керда тотальни тIема конфронтаци хиланза ярг ца хиларах долча лозунгашта дукха чIоагIа раьза ба цига разрядка дегIайоалаяра тенденцешта чул.

Ховш долча тайпара, герз алсамдоаккхилга соцадара, ядерни герза тохкамаш делга соцадара, цу тайпарча кхыдаршта тIаерзаяьча цхьанна а дунен халкъашта юкъерча согIлашенена кулг яздаьдац Китая. ЧIоагIа духьалъяьлар Пекин Азера кхерамзле чIоагIъярах болча тIахьехама, цунна дола къаьгта тешал да вьетнамско-кампучийски конфликта гIулакхе КНР лаьца позици а.

СССР-ен ерригача социалистически содружествах машара политикана нах тIехьарабахара девизагIа лелаю Пекина авантюристически политика, хIанз а сакхетам чу бараша лелaдерал тIехъяьнна я. Халкъа викалий Ерригкитайски собране тIаэцанзар СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIенча дег тIара боагIа лоIам. Советски предложенена жоп луш, китайски оагIоно цIаькха а йоалайир нигативни аргументаш. СССР-а санна, китайски халкъа а боккха лоархIам бола проблемаш, гIулакхаца ца ювцийтара тIаерзаяь йола шиий массазара хьалхарча даькъе дIадехараш шоллагIа а юха а оттадаь, принципага диллача цо юстаръяьккхар СССР-ча отношеней даькъера хIанзара лерттIа йоаца сетуаци дIаяккхара йола керда торо.

«ДIахо советско-китайски отношенеш мишта хургья ха гIертаргдац вай, — аьлар дукха ха йоаццаш Леонид Ильич Брежнева. — Духьал цаI аргда аз: дукхаза вай яь уж бакъахьяхарах йола предложенеш юхаяханза я, цу хьалашка бехктокхам, массанена хетачох, китайски оагIонна тIалатт.

Михаил ВИСЛИЦКИЙ,
польски публицист.
(Интерпресс-АПН).
Варшава.

Керда книжка

«ИРАЗА ХЬАСТ» ЭРСИЙ МЕТТАЛА

Нохч-ГIалгIай книжни издательства дукха ха йоаццаш арахийцад гIалгIай къаьнагIбарех цаI волча поэта Озиев Салмана «Ираза хьаст» яха эрсий меттала дола стихай сборник.

Эрсий меттала арадоала поэта шоллагIа книжка да из. Цунна юкъеяхай С. Озиева укх тIеххьарча шерашка язъяь «ТIа ма гIерта сона, къонал», «ДагадоагIа» яха а кхыйола а вай заманхочун турпала къахьегама хетаяь толашагIйола стихаш. Сборника тIа йоккха моттиг дIалоац гIорваьннача ленинхочох, Россе Къулбехьен Чрезвычайни комиссарах Серго Орджоникидзех йолча «Лаьчан никъ» яхача поэма.

ГIалгIай поэта стихаши поемеи эрсий меттала яьхараш ба поэташ Л. Шерешевскийи Ю. Кушаки.

С. ПАРЧИЕВ.

БИБЛИОТЕКАШИ АТЕИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ БАЛАРИ

Атеистически балхо пайда лу комплексни из лелабеш хилча, дынах тешаш вола саг дикагIа кхетарт волаш йола методаш цунна юкъекхухьаш хилча. Уж методаш дукха а тайп-тайпара а я. Укхаза керттерчарех ла цу сагаца шийца беседа елга, общественно-политически балха из юкъеувзилга, цун Iилман мировоззрене боарам айбара, знанеш шерьяра новкъостал делга.

Буржуазни идеологеца, тIехьадисача хIамашца къовсам лоаттабе могаргдола саг хьалкхеве дика низ дIакхоач библиотекай. Книжкаш дешарий атеистически сакхетам лакхбара пайда лу Iаламах материалистически кхетам наха чубоссабеш йола книжни выставкаш, викторинаш, литература обзораш, датахьара журналаш, книжкаш дешарий конференцеш чакхъяхаро.

Iилма - атеистически знанешта пропаганда яра гIулакха геттара дика пайда хьабоалаш хIама да нах бахаш йолча моттигашка дынах тешаш барашца, хьалхагIа дына Iоткъамах дола царна ховш ца хинна кердадараш юкъе а кхувлаш, библиотекай болхлоша чакхйоаха беседаш. ХIана аьлча хIанз наггахьа цIа дац радио, телевизор, газеташ, журналаш, книжкаш доацаш.

ХIаьта нах беседага ладувгIа баьхкабале, цар бокъо а йолаш дог доах шоашта керда хIамаш довзаргхиларга, цар шоай уйлашта жоп лургхиларга. Библиотекараша из дерригa дика кхета а деш, шоай практически балха юкъеккухь уж тайп-тайпара йола формаш, средствааш. Цар дика пайда а лу.

Библиотекашка, школашка хIаранеца къаьст-къаьста беча балха юкъеккухь укх тайпарча темаех йола лекцеш, беседаш: «Лаьттан тIа вахар хьахилар», «Iилмеи дыи вIаши тарлургдац», «В. И. Ленина дынах яьхар», «Бозбуачал», кхыяраш а.

СоагIапчарча, Инаркъерча, Долакоарча, Кердача Редантерча, «Луч» яхача совхозерча библиотекашка кийчъяь я укх тайпара книжкай выставкаш: «Iилмеи дынеи массазара къовсам», «Ислами кIалсаги», «КъорIен, лаьттеи, дунеи», кхыяраш, Централни библиотекеи цун хьалхарчеи йиъ лагIчеи филиалашкеи дика чакхъяьлар «Къиноех хьалдизача лаьттан тIара вахар» яхача Иванова книжках лаьца хинна книжкаш дешарий конференци. ХIаьта СоагIапчарча библиотеке хилар Фиалкова яздаьча «ИйслагIа знак» яхача книжках йола конференци. № 20 йолча юкъерча школа атеисташа шоай балха юкъе шерра леладу кицаш тIадола атеистически плакаташ.

Боккха теркам тIабахийта кийчъю библиотекай болхлоша «Тхо тешац дынах», «Духовни мукъален никъ» яхеи кхыйолеи атеистически сайренаш. Цу сайренашка дукха хул тайп-тайпара иллюстративни материалаш, гойт тематически фильмаш.

Районерча массайолча школашка хиннай А. Тутаева «Ший цIагIара хьаша», С. Гаджиева «КъорIен Iилмеи бIаргашца дерригa дуне» яхача брошюрай обзораш. Атеистически мероприятешта дика новкъостал ду дIан-хьан лелача выставкаша, Атеистически болх дикагIа лелабелга дикка вIашгIехьдоаккх «Iилмеи дыи», «Могашал» яхача, кхыдолча журналий обзораша. Цар дика новкъостал ду Iалам а общество а дегIаахара закономерносташ дикагIа йовза. Дынах тешаш барий «Цига из хиннад, вож хиннад», яхача цхьа кIата бозцаш долча къамьлий маIан гучадоах.

Дынах тешаш йола уйлаш, дIаяхара лелабеш бола къовсам — Iилмана духьала йолча мировоззренеца, лаьй моралаца лелабу къовсам. ХIанз шоаш дына хьакъехьа деча къамаьлашта «дына даьша» юкъекхухь дыи нравственности вIаши хада йиш йоаца цхьа хIама да ала гIерташ дола лаьсса хабараш. Цудухьа тха библиотекараша шоай беседашка дикка дIакхетаву хIаравар коммунистически морала чулоацамах, материалистически кхетамах, Iилман коммунизма мировоззренех.

Кхы цхьаькха оагIув а я дына — вай вахарах тувсалуш, цунах дIаэгIерташ йола тайп-тайпара культаш хилар. Цу юкъе йоагIа тайп-тайпара дына обрядаш, Iаьдалаш, цIейш. Дукха да уж бусалба дына юкъе а. Цу тайпарча гIулакхашца а къовсам лоаттабу тха библиотекараша. Дукха дувц цар мархах, мовлатах лаьца. Цу хьакъехьа гIулакхаш чакхдоахача моттигера масалаш юкъекхухьаш хилча, ладувгIаш бараш дикагIа кхет дувцачох.

Цу гIулакхa шоаш бехктокхаме болга дика кхетаду библиотекай болхлоша, цудухьа бахача наха атеистически кхетам балара хьинаре болх а бу цар.

М. ХАРСИЕВА,
г. Малгобека культура горотдела инспектор.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18 апрель.

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха». Информационни программа. 8.35 — Iуйранара гимнастика. 8.55 — «ЦаI массанена тIехьа, массава — цхьаннена тIехьа». Ленинградера передача. 9.35 — «ДIаьхача деной бутт» яха телевизионни художественни фильм. 1-гIа сери. 10.45 — Къоначa исполнителий концерт. 14.30 — «Мехкарча телевизионни студей документальни фильмай программа. 15.25 — Къоначa техникашта йола передача. 16.10 — «Юрт: гIишлоши проблемаши». 16.55 — «Баьццара марш». Фильм-концерт. 17.25 — ВЛКСМ XVIII съезда накъадолхаш. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Илли-78». 18.45 — «Правда» яхача газета политически обозревателa Ю. А. Жукова дунен халкъашта юкъерча темаех йола беседа. 19.30 — «ДIаьхача деной бутт» яхача телевизионни художественни фильма премьера. 2-гIа сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Мариэтта Шагинян» яхача телевизионни фильма премьера. Хьалхара фильм. 22.25. — А. Скрябина произведенешцара концерт. Йистедаьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — Берашта лаьрхIа мультфильм. 18.15 — «Нохч-ГIалгIайче гIолла». Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 18.35 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (нохчий меттала). 18.50 — Киножурнал. 19.00 — Специалиста хьехамаш. «Нохкарий лeладар пайдане да». Ветеринарни Iилмай кандидата Б. Ю. Дикаева къамаьл (нохчий меттала). 19.15 — «Кузьмичи, Адами, кхыбараши» яха документальни фильм. 19.40 — Хиш декача лаьтташта — дукхагIа хий! «Хьежача фу гучадаьннад?» Рейд. 20.10 — «Эттара йIаьхагIа йола экзамен». Документальни фильм.

19 апрель.

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха». Информационни программа. 8.35 — Iуйранара гимнастика. 8.55 — ВЛКСМ XVIII съезда накъадолхаш. 9.30 — «ДIаьхача деной бутт». Телевизионни художественни фильм. 2-гIа сери. 11.00 «Телетеатро хьоашалгIа хьех». Эфиопе къаман ансамбла концерт. 14.30 — Телевизионни документальни фильмай программа. 15.20 — «Литературни дешарш». Вс. Иванов. «Литера «Т». 15.50 — «Московски комсомола гIуллакхаш». 16.25 — Музыкальни абонемент». 17.00 — Iилман вахар». 17.30 — «Мичад шо, зурманчий!». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Подвиг» яха передача. 18.45. — «Гаьна а гарга а дола ллли». Передача дIахьу РСФСР халкъа артиста В. Левашовс. 19.30 — «ДIаьхача деной бутт» яхача телевизионни художественни фильма премьера 3-гIа сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Мариэтта Шагинян» яхача телевизионни фильма премьера. ШоллагIа фильм. 22.20 — «Спортлото» тираж. 22.30 — Р. Щедрин. «Озорные частушки» яха фильм-балет. Йистедаьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

17.30 — «Красноармейский» совхоза механизаторашца вIашагIкхетар». 18.00 — Iилма-популярни фильм. 18.15 — «Нохч-ГIалгIайче гIолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.35 — «Халкъа тIахьожамхой болх беш ба» (гIалгIай меттала). 18.45 — «Даьй лаьтта». Документальни фильм. 19.05 — «Хьийна ховр Iайха Iомавечунга дIадовзийта». 19.35 — «Кинонакъбара альманах».

ДОГ КЪОНА ХИЛЧА

Цхьа шу хьалха дар из. Чакхйоахаш яр топаш кхувсарах йола республикански яьхаш. Цу яьхашка дакъа лоацаш дукха кагирхой бар, цу даькъе мехкарий а. Массавар цецвоаккхаш Iалаьмате дика топаш кхийсар Нохч-ГIалгIай культпросветучилища мехкарий команда доакъашхоша. Са безам хилар уж цу толамашка кхоачабаь Наумов Александр Сергеевич вовза а цох язде а.

...Йоккха яц военрука кабинет. Пенаца хьалтеха доахк тIемеи политически кийчон гойтара плакаташ, тархе тIа дада СССР Гераашцарча Низий Уставаш. Юстаро латт герз чудола шкаф, уллув — противогазаш йоадаю тархе. Зув аз цунна хьалхашка яда зачятей конспекташ. Сона духьала вагIа из, уйлане ваха корах ара а хьежаш. МичайхьогI уж цун уйлаш: бирсача Дай-мехка тIем тIа, е цул тIехагIа ше дразол дехьа хинна шераш да дагалетташ, е хIанзарча балха тIа я уж?

...Ма шийла дар меттахь 1924 шера Iа. Чухьарей арахьарей контрреволюци юхатеха Советий къона республика ший човнаш ерзае йолалуш яр. Хала яр из ха: болх ца беш сеца латтар заводаши фабрикаши, дохадаь наькъаш, виззалца яа йоаца сискал.

Цу шера итташ эзараш ший нийсархой санна ленински призывагIа парте вахар революцеи граждански тIемеи алан цIерах чакхваьнна Александр Сергеевича да — Наумов Сергей. Цу хана из юрта вIашагIеллача коммунана кулгалдеш вар. Ира латтар юрта классови къовсам. Дукха бар Советашта бIагIара хьежареш, духьала бараш, тийшаболх бе гIертараш. Царца лира къовсам лоаттабора Сергея а цун новкъостаща а.

Цу шера хилар Сергеяна цхьаькха совгIат: тIема новкъости цул тIехьагIа дика сесаги хиннача Мариас кхоалагIа кIаьнк вир — Александр. Из цIи тиллар цар шоай хиннача командира сийна.

ДIадахар шераш. ХIара денна тоалуш доагIар вахар. Сийрда хьежар малх. Кхувш воагIар Саша а. Школе деша вахар из. «Мала хургва хьо дийша ваьлча?» аьнна хаьттача Сашас доккхал а деш, оалар: «эпсар».

Цхьабакъда из эпсар хургвола ха лоацъелар... ДIайха хургдолчоа тара дар кIиранди. Сецца новкъосташца зIек хьакха вахар Саша. Делкъа ха хуллаш шортта чкъаьрий дахьаш чувена Саша чIоагIа цецваьлар: цIаккха ца хиннача тайпара сагота яр цIагIа, цIимхара дар да-нана. Фуд хиннар, аьлча йист ца хулаш дукха ха яьккхар цар, тIаккха аьлар «тIом» яха лоацца цхьа дош.

Сашай дукха юртахой бахар цу хьалхарча деношка тIем тIа. Царца вар цун да Наумов Сергей а.

Сатийна яр юрта. ХIанз йоассаелча санна хетар из. ТIем тIа бахача дай, вежарий когаметта дIаэттар кхалнах, кхелета мехкарийн кIаьнкаши, къабенна нах. Дукха ихар Саша военкомате ше тIем тIа вахийтар дехаш. «ЗIамига ва, тIом бе-м кхуврга хьа», — оалар цунга массаза а. Цкъа вада аьнна чIоагIо йир Сашас. Из чакхдаланзар. ТIаккха ший да хиннача заводе балха вахар.

ОЧЕРК

ХьатIаэттар керда 1942 шу, кхы а халагIа а лоархIамегIа а дола шу. Юха а вахар Саша военкомате. ЗIамига саг ше яхачоа тIера варгвоацилга а хайна раьза хилар военком Сашай дехар кхоачашде.

Юххьанца зIамагIбола командираш кийчбеча курсашка хьожавир Саша. Укхаза баьккхача шин-кхаь бетта цо тIехдика Iомайир бIухочун говзал, герз, тIема кхоачам. Курсаш чакхъяьхачул тIехьагIа II Белорусски фронте хьожавир Саша. «Са дог детталуча хана дицлургдац сона сай тIема вахара хьалхара ди, — йоах Александр Сергеевича.—220-гIа лакхале лораеш дар тхо. Цу дийнахьа ялхазза тIебаьхкар тхона фашисташ, цхьабакъда, ка-м яланзар цар. Байна а човнаш яь а дукха салтий буташ юхабаьлар уж».

ТIом беш дукха ха ялалехьа лейтенант хул Александр Сергеевич. Из хьожаву йоккхача топий взвода командиралла. Александр Сергеевича самоходкаш фашистий тылашка яр цар тайп-тайпара тIема коммуникацеш, техника, салтийи эпсараши хIалакбеш дов деш.

Луни яхача города гаьна йоацаш уллача № 13 йолча лакхаленна юхе дов деш эссесовцаша го бир десантий отряда. ДIаболабелар нийсхо йоаца тIом, фашисташ пхезза-ялхазза дукхагIа бар. Дов деш моастагIчун пхи танк йоагайир Александр Сергеевича взводо. Цхьабакъда, моастагIа кердкерда низаш юкъе а кхувлаш тIавоагIаш вар.

Цу лакхаленна юхе шоай цIийца лаьтта хьаьндир советски бIухоша. Деналахи майралахи биззача советски бIухоша тIема историена юкъейихьар цхьаькха цхьа оагIув. МоастагIчоа ка ца луш байра уж турпалхой. Александр Сергеевича взводах ши саг висар: изи цун наводчики. Даьра чов хилар Александра.

ДIадоладелар дIаьха госпиталера денош. Лораша йоахар: «Iайха бергбола тIом баь ваьннав хьо», Цхьабакъда, човнаша юхатохаргволаш вацар зIамига саг. Госпитале кхаьчар цунга дика кхаъ: денали майрали гойташ тIом барах Александра еннаяр Дай-мехка тIема I лагIана ордени воккхагIвола лейтенант яха звани.

Човнаш йийрза а ялалехьа юха а фронте вахар Александр. Юха а пхорчашта, бомбашта, минашта духьала нийсвелар. Цхьаькха а ши чов хилар Александра, шоллагIчо юха а госпитале вижа везаш хилийтар. Коталон Ди госпитале дездир Александрей цун новкъосташей. ТIом чакхбаьнначул тIехьагIа юха а лораша яьча кхелс мутIахьа воацаш эскаре гIулакх де вахар из.

Дуккхача городашкеи мехкашкеи хилар Александр Сергеевич гIулакх деш. ТIеххьара из хилар Германе. Цигара ше кердача моттиге дIахьожавеш. Кавказе вахийта ше, аьлар Александр Сергеевича. Кавказ езаенна дукха ха яр цунна. ТIема шерашка Александра хинна новкъост Добриев Iалихан а вар Кавказера. Iалихана дувцар цунна тIом сеца оттача сатема минуташка Кавказа лоамех, цун хозалах, Нохч-ГIалгIайчен дикача, дог-цIенача нахах. Иштта безабелар цунна лоаман мохк.

Александра дехар кхоачашдеш из Грозне хьожавир. Грозне ше хьакхаьча хьалхарча деношка ший тIема новкъоста гаргара нах болча вахар из. Веза хьаша а ваь тIаийцар Александр цар. ГIадвахар а, дIадаха деноwш дагадохарах бIаргашкара Iоуха хий а вIашагIъийра: Александра хацар Iалихан Берлина юхе вийнал-га.

ДIадахар ши-кхо шу. Отставке вахар Александр Сергеевич. Цхьабакъда, Грознера дIа-м вахланзар: маганзар цунна къаста дикача нахацара.

Отставке вахачул тIехьагIа сатийна ваха могаргдолаш вацар Александр Сергеевич. Дукха ха ялалехьа Нохч-ГIалгIай культпросветучилище военрукалла балха вахар из. Кагийча нахаи мехкараштеи тIема гIулакх хьеха волавелар из. Каст-та цо вIашагIъеккхар топаш кхувсарий кружок, революцеи тIемеи сийлен наькъашка гIолла походашка кхувлар дешархой. ВIашагIъеллача художественни самодеятельноста керте эттар.

Каст-каста хул Александр Сергеевич Грозненски гарнизона бIухой болча хьоашалгIа вахе, салташта художественни самодеятельноста концерт гойташ. ХIанз Александр Сергеевич тIема сийлен музей вIашагIйолла безам болаш ва. Материалаш лехаш къахьег ветеранеи цун дешархошеи.

Пхийтта шу даьннад Александр Сергеевич Нохч-ГIалгIайчене ваха, царех 7 шу дIаденнад цо кхувш боагIача кагирхошта хьехаш, царна патриотически кхетам луш, Даьхенна а партена а мутIахьа болаш уж хьалкхебеш.

Дика кхебаьб Александр Сергеевича шийй дезал. ВоI— Олег институт чакх а яьккха торгови флоте балха ва, хIаьта йоI, Лариса, Москве культура институте деша ягIа.

Дото хий даьккхача санна кIайбеннаб Александр Сергеевича корта, бIаргадайначо а лайначо а ший лераш йитай юхь тIа, цхьабакъда, хьалха санна кадайи къонеи ва ветеран.

Дауд КАРТОЕВ.

ТАДЖИКСКИ *литература классик*

Таджикски ССР. Мехка литература общественность кийчлуш я таджикски советски йоазонхо, Iилманхо, общественни деятель Садриддин Айни ваьча дийнахьа денз 100 шу дизар (1878—1954) дезде.

Революционни къовсамо, керда вахар хьалдаро доккхача литературага бода никъ хьабийллаб цунна. Советски йоазонхой хьалхарча съезде (1934 ш.) из вахав йовзаш йолча «Одина», «Дохунда», «Рабы» яхача — Таджикистане советски Iаьдал чIоагIдалар дувцаш йолча исторически произведеней автор волаш.

Советски дуккхача къамий литература дошо фонда юкъеяхай С. Айне «Смерть ростовщика» яха повести дагалоацамий книжкаши.

С. Айни воккха культура деятель хиннав. Iилмахоша хержа хиннав из Таджикистана Iилмай Академе хьалхарча президенталла. Цига болх беш волаш гучаьннай цун организатора талант, доккхий дехкараш кхоачашдара коллектив вIаши кхотае ховш из хилар.

Айни Садриддина произведенеш арахийцай мехка вежарашха йолча ерригача республикай меттала, уж яьхай английски, французски, немецки, чешски, польски, дунен кхыча халкъий меттала. С. Айни 100 шу дизар дездеча денга арахеца лерхI йоазонхочун керда книжкаш — Москве, Украине, Литве, Казахстане, Узбекистане. Доаззол арахьарча вай доттагIаша из ди деэдергда ЮНЕСКО программагIа.

Сурта тIа: Садриддин Айни 1925 шера. Цу шера цо оттаяьй «Таджикски поэзе антологи».

ТАСС фотохроника.

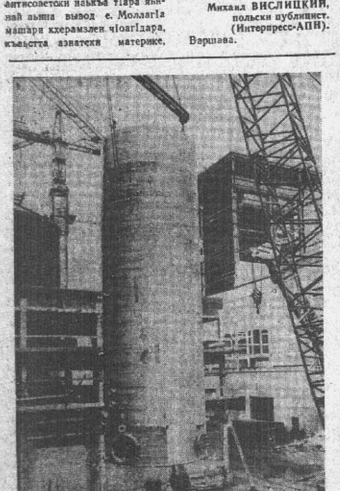
РАДИО

18 апрель.

6.30 — «Юртара вахар». «Истола гонахьа гулбеннаб ялат леладераш» яха беседа. 7.10 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.45 — «Идейно-кхетам балара балха дешаш комплексно дувца». Беседа. 9.15 — «Парте дешо хьинар айду» (нохчий меттала). 9.30 — «Къона заманхо» яха радиовыпуск (гIалгIай меттала). 17.00 — «Интернационализм вай вахара закон да». Беседа (нохчий меттала). 17.15 — «Производства торонаш. Мишта пайда эц царех?» Аьшкабетонни изделеш еча Аргунски заводера передача (нохчий меттала). 17.30 — «Пятилетке хьалха латтараш». Концерт. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 18.30 — «Сайрийнара Грозный» (горсете гIолла).

19 апрель.

7.10 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — АргIанарча политденга. 8.50—«Керда иллн довзийт оаха». 9.15 — Къахьегама цIейна накъадолхаш (гIалгIай меттала). 9.30 — Барт болча дезале» яха радиовыпуск. 9.50 — Ашараш. 16.00 — Радиоладувгlархоша оттаьча программагIа дола концерт. 16.30 — Экономически знаней болхлой факультет». 16.45 — «Ножай-Юртовски района хьайбаш леладераш болча». Репортаж (нохчий меттала). 17.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

АВСТРИЯ. «Лейкам-Мюрцталлер» яха целлюлозно-каьхата фабрика. Ер сурт даькхад Советски Союзера укхаза еначa целлюлоза кIай бос бара йолча оборудованена монтаж еча хана.

Австри СССР-ца торговли лелаеча Европерча йоккхагIа йолча итт партнерех цаI я хIанз.

ТАСС фотохроника.

КЕРДА ФИЛЬМ

Укх шера июнь бутт бовш телевидене гIолла вайна гургда «Новкъост Грозный» яха бос бола гойтара фильм. ХIанз «Городаши нахи» яхача циклацарча передачана лаьрхIа Центральни телевидене заказагIа из фильм доаккхаш я Къилбаседа-ХIирийи Нохч-ГIалгIайи телевиденей студеш. Цу фильма вайна довзийтаргда Нохч-ГIалгIайчен столица дIаяхача, хIанзарча, хургйолча ханашкара вахар, города пролетариата революционни истори. Фильмаца хургда тIема ханара киноленташ, революци хилалехьа хинна фото а вешта а документаш.

В. Еремеевеи М. Фримереи язъяьча сценарегIа фильм доаккхаш ва режиссер Николай Куан.

А. БУРОКАЛИН.

ДЕГ ТIАРА БАРКАЛ

Са дувца безам ба вай город цIенагIа, цун сибат хозагIа хилийтар духьа къахьегача нахах лаьца. Царех ба Титова цIерагIча тха улица тIара ханханнахьа сецца нувхаш дIакхухьаш бола грузчик Р. А. Михалеваи шофер Н. Р. Ковали.

Са-белгало ялалехьа къахьега болалу уж. ХIаьта шоаш хьаде мел дезар геттара дика а ду. Цудухьа я тха улица городе эггара цIенагIъярех цаI.

Тхоай улица тIа бахача наьхеи сайи цIерагIа хьаьнала къахьегача цу наха дег тIара баркал ала лов сона.

М. КИТАЕВА,
цIен-нана.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Хоттам

Тахан республике гIоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбоалехьара секунде 6 — 11 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 12 — 17, Грозне 14 — 16 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, лаьгIо догIа а делхаш, малхбузехьара секунде 5 — 10 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура буйсана 2 — 7, дийнахьа 10 — 15 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боах ама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30, корректорской — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный. ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отдела партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ05120. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул Маяковского, 92. Заказ № 2973.